

Delårsrapport augusti 2015

Härnösands kommun

Innehållsförteckning

Del 1 Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys	4
Kommunens styrning och mål	7
Finansiell analys	13
Medarbetare	20

Del 2 Verksamhetsberättelser

Kommunstyrelsen	24
Skolnämnden	27
Socialnämnden	30
Samhällsnämnden	33
Arbetslivsnämnden	36
AB Härnösandshus	39
Härnösand Energi & Miljö AB	40

Del 3 Finansiella rapporter

Resultaträkning	43
Balansräkning	44
Noter	45
Driftredovisning, Inversteringsredovisning,	53

Förvaltningsberättelse

Omvärldsanalys

Samhällsekonomin

Efter en stark utveckling det andra kvartalet i år så bromsar tillväxten in något. Men återhämtningen fortsätter ändå och arbetslösheten faller tillbaka om än långsamt.

Finanspolitiken stramas åt när konjunkturen förbättras för att råda bot på underskotten i de offentliga finanserna. Samtidigt kommer penningpolitiken att förbli mycket expansiv under lång tid i syfte att stödja återhämtningen och försöka få upp inflationen.

Turbulensen i Kina där börserna har tappat hälften av sin uppgång på 125 procent de senaste åren har inneburit att den tidigare så höga värderingen har normaliserats. Börsnedgångens effekter på ekonomin och på de finansiella systemen samt förtroendet för det kinesiska ledarskapet kommer att avgöra viljan att investera framöver.

Europas ekonomi återhämtar sig tack vare en svag euro, låga räntor, bättre fungerande finansmarknad samt gott om ledig kapacitet inom industrin. Den amerikanska ekonomin fortsätter att växa och för första gången på lång tid räknar Federal Reserve med att börja höja styrräntorna i höst.

Räntan påverkar Härnösandshus och pensionskulden

Ränteutvecklingen är främst betydelsefull för Härnösandshus som har huvuddelen av kommunkoncernens skulder till kreditinstitut. Dessutom påverkas kommunens pensionskund av förändringar i räntenivån. Kommunen har etablerat en pensionsstiftelse och redovisar hela sitt pensionsåtagande i balansräkningen. Pensionsstiftelsen har ett kapital på ca 240 mnkr och med en räntenivå på -0,35 och i praktiken ingen inflation så behöver stiftelsen bara ha en avkastning på 1-2 procent för att klara sitt åtagande. Den mycket låga räntan som marknaden erbjuder innebär att de investeringar som kommunen står inför blir billigare att finansiera. Kommunen har tagit två större lån och räntan har varit noll eller tom negativ. Detta innebär att kommunen får betalt för att låna pengar.

Risker och möjligheter för Härnösand

Härnösand, liksom länet och regionen, påverkas självklart av globala trender. Näringslivet och regionens invånare är i ökande grad berörda av beslut och förutsättningar som inte går att påverka lokalt eller regionalt. Risken är av övergripande karaktär och mycket svår att hantera för en relativt liten kommun. Härnösands kommun arbetar dock strategiskt för att möta några av de framtida utmaningarna. Fokus under kommande år ligger till exempel på:

- etablering av hotell vid kanaludden
- samarbetsprojekt med grannkommuner för att vinna stordriftsfördelar och minska kostnaderna
- pensionsavgångar och den demografiska utvecklingen

och den ökade efterfrågan på välfärdstjänster gör kommunsektorn till en framtidsbransch

- utbyggnad av bredbandsnätet
- utveckling av ett arbetsmarknadsområde mellan Sundsvall och Örnsköldsvik med möjligheter till jobb och utbildning
- järnväg med dubbelspår mellan Härnösand och Gävle
- samarbete med Kramfors, Sollefteå och Örnsköldsvik för att utveckla besöksnäringen inom Höga kusten

Härnösands kommun lyckas med balansnumret att både gasa och bromsa samtidigt. Kommunens resultat är bra samtidigt som stora satsningar planeras i olika projekt. Det gäller till exempel byggandet av ridanläggning och projekt Entré syd.

Näringsliv

I slutet av april presenterade Svenskt Näringsliv delar av sin ranking kring företagsklimatet i landets kommuner. Där kunde man läsa att kommunen har förbättrat sitt resultat på nästan alla poster. I september släppte Svenskt Näringsliv sin slutliga ranking kring företagsklimatet i landets kommuner. Där kunde man läsa att Härnösands kommun är en av Sveriges 10 bästa klättrare med sina 72 platser upp på rankingen. Härnösand ligger nu på plats 151.

Under året genomför länets kommuner en förstudie tillsammans. Förstudien syftar till att undersöka förutsättningarna för ett gemensamt arbete kring investeringar och etableringar från utlandet. Det är Härnösands kommun som äger och har tagit initiativ till förstudien.

Timrå, Sundsvall, Sollefteå och Härnösands kommuner har under året jobbat i ett projekt som har till syfte att undersöka förutsättningarna för datacenteretableringar i regionen.

Handeln har varit ett strategiskt satsningsområde för oss, så det är därför glädjande att se att omsättningen för sällanköps handeln stadigt ökat sedan 2010. Mellan åren 2010-2014 var ökningen 85 mkr.

Konceptet med företagsfrukostar har utvecklats till en mötesplats med många besökare. Under första halvåret har vi haft totalt 616 besökare på frukostarna i centrum, vilket är en rejäl ökning från rekordsiffrorna från 2014. Vårt att notera är att alla besökare betalar 80 kronor för sin frukost.

Nyföretagande

Härnösands kommun har under året beslutat sig för att medfinansiera det regionala projektet Regional Inkubator Västernorrland 2015 som ägs av Åkroken Business Incubator. Under 2015 ska projektet förbereda etablering av verksamhet i samtliga kommuner, först med inspiration för att sedan utveckla en lokal närvaro. Syftet med projektet är

bland annat att etablera en företagsinkubator i Härnösand. En affärsrådgivare har anställts och Åkroken har på kort tid skrivit kontrakt med två företag som kommer att vara verksamma i inkubatorn.

Bolagsverkets statistik visar att antalet nyregistrerade företag i Härnösand till och med augusti månad ökar jämfört med samma period föregående år. 74 nya företag har registrerats under perioden.

Näringslivsenheten erbjuder regelbundet information till de som är intresserade av att starta eget företag. Under första halvåret har fem tillfällen arrangerats med totalt 54 deltagare. Till de personer som planerar att starta företag erbjuds dessutom personlig rådgivning löpande under året.

Besöksnäringen

Arbetet med att få igång det nybildade utvecklingsbolaget Höga Kusten Destinationsutveckling och en omstrukturering av näringsdrivna Höga Kusten Turism har pågått under hela året.

För att utveckla besöksnäringen och bidra till Höga Kustens mål om att skapa 800 nya jobb inom sektorn så har Härnösands kommun under ett antal år arbetat med att etablera ett hotell i Härnösand. Kommunen kunde efter att man haft förhandling och dialog med ett antal företag meddela att man ingått i en avsiktsförklaring med Attini Hotell AB. De har för avsikt att uppföra ett nytt destinationshotell i Härnösand och samtidigt driva simhallen. Hotellet beräknas sysselsätta ca 50 personer och kringeffekterna kan generera ytterligare ca 20-30 arbetstillfällen. Arbeta pågår för att kunna presentera ett avtalsförslag för kommunfullmäktige innan jul.

Härnösand blev i maj av besökarna på Sveriges största resesajt, reseguiden.se, framröstad till Sveriges fjärde bästa sommarstad.

Vi har under året på olika sätt stöttat evenemang, t ex nya Nostalgidagarna, stadsfesten, nya jazz- och operafestivalen och Internationella festen, som kan ge ökat antal gästnätter och andra positiva effekter för Härnösand och Höga Kusten. Redan befintliga evenemang som vi stöttat har slagit publikrekord och de nya har haft fler antal besökare än beräknat. Gästnätterna i Härnösand har under perioden januari-juli ökat med 23 % jämfört med 2014.

Landsbygdsfrågor

Landsbygdsrådet fick under året ett nytt reglemente och har under året inlett sitt nya arbete.

För att stötta mjölkföretagen som har en hårt trängd situation så har vi tillsammans med LRF bjudit in till en branschträff under våren. Uppföljning är planerad till hösten.

Flera aktiviteter har planerats för hösten, exempelvis inspirationskväll för landsbygdsföreningar bland annat med information om kommande landsbygdsutvecklingsprogram Leader/LLU. Landsbygdsrådet är även inbjudet till årets Landsbygdskonferens i Örnköldsvik.

Arbetsmarknad

Hela landet – svag minskning av arbetslösheten

I slutet av juli var 361 000 personer inskrivna som arbetslösa på landets arbetsförmedlingar (16-64 år, öppet arbetslösa och i program med aktivitetsstöd) jämfört med 364 000 personer samma månad i fjol. Räknet som andel av den registerbaserade arbetskraften var 7,6 procent inskrivna som arbetslösa i slutet på månaden, jämfört med 7,7 procent för ett år sedan.

Inom offentlig tjänstesektor ökar bristen på utbildad arbetskraft och bristen riskerar att bromsa sysselsättningsökningen. Inom det privata näringslivet väntas bristen öka något men den begränsas inom vissa branscher. Gapet mellan kvalifikationskraven på de lediga jobben och kompetensen bland de arbetslösa leder till ökade matchningssvårigheter.

Länet

Beträffande länet kan man vid en jämförelse mellan juli 2014 respektive 2015 konstatera att antalet öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd minskat. År 2014 var det 10 454 personer mellan 16-64 år som var öppet arbetslösa och sökande i program mot 10 069 personer 2015. Detta är en minskning med 3,7 %.

Även den öppna arbetslösheten mer än 6 månader (tidigare långtidsarbetslösa) har minskat från 1554 personer 2014 till 1466 vid samma tid 2015. En minskning med 5,7 %.

Härnösand

Långtidsarbetslösa	Unga 18-24 år	Utrikesfödda 16-64 år
Öppet arbetslösa och i program med aktivitetsstöd enligt Af	231	691
-varav långtidsarbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd, mer än 6 månader	89	473

Utöver redovisad statistik fanns i juli månad 114 ungdomar inom Arbete och Integrations verksamhet som inte var inskrivna på Arbetsförmedlingen.

I Härnösand kan vi se att antalet öppet arbetslösa och sökande i program 16-64 år ökat. Från 1 107 år 2014 i juli till 1 259 vid samma tid 2015 vilket är en ökning på 13 %.

Beträffande personer i öppen arbetslöshet mer än 6 månader ser vi en ökning med 6,1 %. Från 181 personer 2014 till 192 personer i juli 2015.

Ungdomar

Beträffande ungdomarna i Härnösand kan vi se en blygsam minskning rörande antalet ungdomar som är öppet arbetslösa och sökande i program. De har minskat från 235 i juli 2014 till 231 vid samma tid 2015. Det innebär en minskning på

1,7 %. Trots det är andelen av registrerade unga arbetskraften 8,6% öppet arbetslösa och 8,8% i program, totalt 17,4%

Även ungdomar i öppen arbetslöshet och i program mer än 6 månader har minskat. Från 95 i juli 2014 till 89 samma tid i år.

Motsvarande siffror för utrikesfödda ungdomar är öppet arbetslösa 23,1% och i program 38,5%, totalt 61,6%.

Utrikesfödda

Statistiken från arbetsförmedlingen visar tydligt att utrikesfödda i Härnösand står för stor del av de ökade arbetslöshetssiffrorna.

Antalet utrikesfödda som är öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd har ökat från 447 personer 2014 till 691 personer i juli 2015. Det innebär en ökning med hela 54,6 % och uppgår som andel av registrerad arbetskraft till 21,8% öppet arbetslösa och 25,5% i program, totalt 47,3% (inkl. ungdomarna)

Siffrorna för utrikesfödda i öppen arbetslöshet mer än 6 månader (tidigare långtidsarbetslösa) visar på en ökning med 41,5 %. Från 65 personer i juli 2014 till 92 personer samma tid 2015.

Sammanfattning

Vi kan tydligt konstatera att trots ett gott samarbete med arbetsförmedling, näringsliv, offentlig sektor och riktade insatser mot nyanlända har vi en del utmaningar kvar beträffande nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

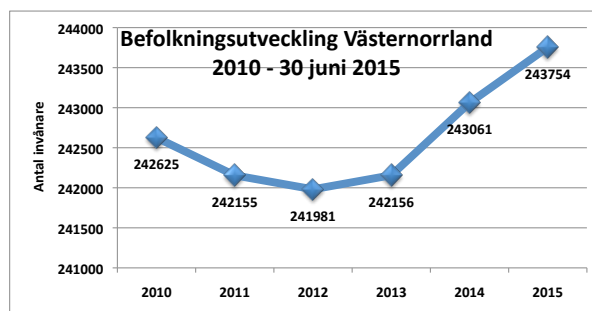
Fokus i vårt arbete med att stödja den målgruppen ligger både på att samverka med andra berörda myndigheter och aktörer, och på att behålla kvalitet i egna aktiviteter och utveckla vidare våra insatser.

Även beträffande långtidsarbetslösa ungdomar finns en del utmaningar att ta tag i. Arbetsförmedlingens statistik rörande långtidsarbetslösa ungdomar är inte alarmerande men den är ofullständig. Men det finns även en grupp ungdomar som aldrig kommer dit men som har varit borta från arbetsmarkanden under flera år. När det gäller dessa unga vuxna det inte alltid är brist på ett arbete som gör att de fastnar i utanförskap. Vi bedömer att behov av insatser som förbereder dem för att kunna ta ett arbete är stort och ökar ständigt varför det pågående arbetet kring den statliga satsningen DUA är viktig.

Befolkning

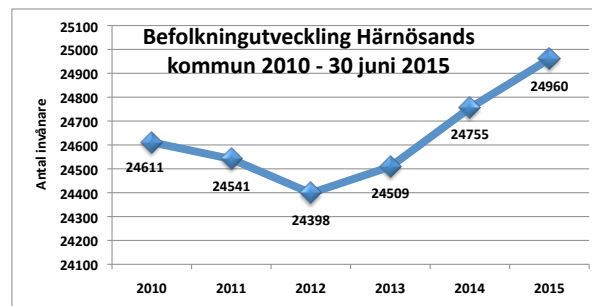
Vid halvårsskiftet i år var Sveriges folkmängd 9 793 172 personer. Sedan årsskiftet är det en ökning med 46 000 personer. En folkökning har skett i alla län utom Norrbotten och i åtta av tio kommuner. Störst ökning hade storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö. Folkökningen i riket hittills i år beror främst på ett invandringsöverskott men även ett födelseöverskott ökar befolkningen.

Västernorrlands län uppvisar också en positiv befolkningsutveckling. Orsaken till länets positiva utveckling beror på inflyttning. Födelsealen är fortsatt negativa i länets kommuner, förutom i Sundsvalls kommun, där födelsenettet hamnar på + 4 personer.

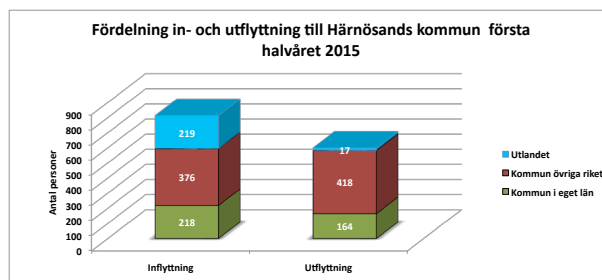

Härnösands befolkningsutveckling följer rikets och Västernorrlands positiva trend.

Under årets första sex månader ökade Härnösands befolkning med 205 personer. En liknande ökning har inte setts sedan 80-talet. Härnösands befolkning består nu av 24 960 personer.

Orsaken till den ökande befolkningen är framför allt det positiva flyttningsnettot. Det innebär att det är fler personer som flyttar in till Härnösand än de som flyttar ut. Det är från andra kommuner i Västernorrland och från utlandet som inflyttning sker. Under första halvåret var flyttningsnettot 214 personer.

Kommunens styrning och mål

God ekonomisk hushållning

Kommunen styrs till stor del av kommunallagen. Den ställer krav på att kommunerna ska ha god ekonomisk hushållning. Det innebär att den service vi ger ska vara anpassad efter invånarnas behov och förväntningar utifrån en given budget. Det innebär också att vi ska arbeta effektivt och ha ett positivt ekonomiskt resultat över en längre period.

För att nå god ekonomisk hushållning arbetar vi på ett strategiskt och långsiktigt sätt. Kommunen ska styras av de mål som kommunfullmäktige sätter upp. Målen ska i sin tur spänna över alla grundläggande områden i den kommunala verksamheten.

Uppföljning

Nämnderna ska följa upp och utvärdera nämndernas egna verksamhetsmål. Kommunstyrelsen ansvarar för att hålla uppsikt över hela kommunens samlade verksamheter, såväl nämnder som kommunala bolag. För att säkerställa att uppföljning sker på likartat sätt följer kommunstyrelsen upp alla mål i delårsrapport och årsredovisning. Nämndernas och styrelsens prognos av måluppfyllelsen sammanställs till en kommungemensam prognos. Nämndernas prognos för målen återfinns i respektive verksamhetsberättelse samt i nämndens delårsrapport.

Hur kommunen styrs

Kommunens styrmodell bygger på teorin om balanserad styrning som innebär att planering, genomförande och uppföljning sker ur flera perspektiv.

Kommunfullmäktige har antagit ett målprogram som gäller mellan åren 2012 och 2015. Där ingår visionen att Härnösand ska vara en "Hållbar, livaktig och solidarisk kommun". I målprogrammet finns även femton kommunövergripande mål. Målen fokuserar på att göra kommunen mer framtidsinriktad. Det ska bidra till att ge bättre förutsättningar för kontroll och kvalitetssäkring av kommunens verksamheter. Kommunfullmäktige beslutar årligen om de kommunövergripande målen samt budget för nämnderna.

Vision

Visionen för Härnösand är att vi ska vara en "Hållbar, livaktig och solidarisk kommun". Härnösand ska upplevas som en attraktiv del av världen och vara en plats där människor kan förverkliga sina drömmar. De femton kommunövergripande målen ska bidra till att nå visionen.

Perspektiv

Processen för styrning och uppföljning ska stödja verk-

samheternas arbete med att utnyttja resurserna effektivt och tillhandahålla tjänster med god kvalitet.

Styrning sker utifrån fem perspektiv;

- Demokrati *Härnösand där drömmar blir verklighet*
- Kund/världsmedborgare *Härnösand – en attraktiv del av världen*
- Process *Härnösand – i ständigt förbättring*
- Medarbetare *Härnösand – en dynamisk arbetsplats*
- Ekonomi *Härnösand – en långsiktig ekonomi*

Genom att utgå från de fem perspektiven ökar förutsättningarna för att nå framgång, samtidigt som risken för kortsiktighet minskar. Inom varje perspektiv finns det uppsatta mål för hur visionen ska nås. Oavsett var i organisationen man befinner sig så är visionen, perspektiven och de femton kommunövergripande målen gemensamma.

Perspektivet demokrati beskriver möjligheten för människor att känna sig betydelsefulla och delaktiga i en större helhet. Det ska vara meningsfullt för invånarna att vara aktiva och det ska finnas möjlighet att uppnå förbättringar i kommunen.

Perspektivet kund/världsmedborgare innebär bland annat ett vitalt näringsliv och en bred arbetsmarknad som ska ge förutsättningar för växande befolkning och tryggad social framtid. Kommunen ska prioritera åtgärder som ger vinster för både miljö och folkhälsa, på både kort och lång sikt.

Perspektiven process, medarbetare- och ekonomi riktar sig inåt i organisationen och är viktiga förutsättningar för att kommunen ska kunna leverera god service med hög kvalitet till sina invånare. Verksamheterna ska vara kostnadseffektiva och ändamålsenliga.

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljningen av perspektiven, vilket sker två gånger per år. Inom varje perspektiv redovisas de tillhörande kommunövergripande målen. De respektive perspektiven kommenteras utifrån nämndernas bedömning av sina mål med kommunstyrelsens reflektioner.

Mål och indikatorer

De femton kommunövergripande målen är långsiktiga och gäller för alla nämnder. Uppföljningen av dessa sker under respektive perspektiv. Bedömningen av målet grundas på en analys. Analysen bygger på nämndernas verksamhetsmål. Bedömningen är en prognos som sträcker sig fram till slutet på 2015.

Nämndernas verksamhetsmål ska bidra till att de övergripande målen uppnås på lång sikt. Verksamhetsmålen är kortsiktiga och gäller ett år i taget. För mål 1-9 får varje nämnd skapa egna verksamhetsmål. Till varje mål ska indikatorer kopplas som mäter måluppfyllnad. Inom varje

nämnd arbetar verksamheten med aktiviteter för att nå nämndens verksamhetsmål.

Inom perspektiven medarbetare och ekonomi (mål 10-15) har nämnderna gemensamma verksamhetsmål. Till dessa mål finns gemensamma indikatorer. Alla mål ska följas upp två gånger per år i del- och helårsbokslut.

Uppföljning görs för att åtgärder ska kunna vidtas för att öka måluppfyllelsen.

Indikatorer följs upp en eller fler gånger under året, beroende på när de mäts.

När når vi målen?

I följande sammanställning redovisas prognoserna för måluppföljning 2015.

I delårsuppföljningen redovisas nämndernas prognoser för måluppfyllelse av deras verksamhetsmål i avsnittet verksamhetsberättelse. Bedömning av målen grundas på en analys.

- Startad stora problem – aktiviteter fordras
- ◆ Startad – problem – varning
- Startad på spåret

Mål och måluppfyllelse

Demokrati

Härnösand - där drömmar blir verklighet

Människor som känner att de kan påverka och vara delaktiga känner sig betydelsefulla. Alla som bor i Härnösand ska ha möjlighet att påverka sin omgivning och sin egen livssituation. Det ska inte finnas några hinder för att delta i det offentliga rummet utan det ska vara tillgängligt för alla. Härnösand är en kommun som kan erbjuda goda livsvillkor till sina medborgare där närheten till arbete är viktig, liksom stadens utbud och ett attraktivt boende. Vi ska bli bättre på att frigöra den utvecklingskraft som finns hos våra invånare

- **Mål 1 - Härnösand ska vara en kommun där människor känner sig delaktiga och betydelsefulla.**

En utbildningsdag har genomförts för samtliga förtroendevalda med fokus på frågan var och hur en medborgardialog tar sin plats i den demokratiska ordningen och hur detta påverkar det demokratiska systemet. Det blir startskottet för att ta fram en policy och riktlinjer för hur medborgardialogen bör utformas för att innevånarnas delaktighet i kommunala frågor ska öka

Synpunktshanteringen är ett viktigt redskap för att fånga upp vad innevånare tycker om kommunens tjänster. Ett nytt system för synpunktshantering kommer att

införas som ska göra det lättare för innevånare att lämna synpunkter.

Kostenheten har haft träffar med olika elevgrupper som gett verksamheten bra synpunkter, bland annat har rutinerna för elevernas önskemål om specialkost förbättrats.

Bedömningen är att målet kommer att nås. Målet bedöms med hjälp av två indikatorer. Den ena indikatorns målvärde har inte nåtts – antalet synpunkter har inte ökat. Det förklaras av att synpunktshanteringen varit stängd under sommaren.

Den andra indikatorn mäts först i slutet av året. Under tertial två är målbedömningen därför framför allt baserad på de aktiviteter som tillhör målet.

Policyn och riktlinjerna för medborgardialog kommer att underlätta arbetet med medborgardialoger och göra det tydligare för alla vilka frågor som medborgardialog ska genomföras. Utvecklingen av synpunktshanteringen kommer att behöva fortgå under hela våren 2016.

En större insats kommer att behöva göras kring implementeringen i hela organisationen för att det ska fungera väl när vi kör i gång ett nytt system för synpunktshantering gentemot våra invånare. Bedömningen är att den nya synpunktshanteringen kommer att kunna användas externt först från januari 2016.

Vi arbetar för att ta fram en plan för uppföljning av entreprenader och privata utförare. Planen kommer att göra det lättare för kommunens kunder att se vilken kvalitet de privata utförarna levererar och jämföra resultaten med de tjänster som kommunen själv utför.

- **Mål 2 - Härnösand ska vara en kommun där det ska vara lätt att ta del av de gemensamma resurserna och att komma i kontakt med kommunens tjänstemän och politiker.**

Det är viktigt för oss att våra invånare känner att vi har en god tillgänglighet och service.

För att öka tillgängligheten på vår hemsida har alla webbredaktörer gått en utbildning. Utbildningen har fokuserat på att skapa lättlästa webbsidor.

Tillgänglighetsfrågorna är viktiga för hela organisationen och exempel på detta är:

- att säkerställa tillgängligheten i nya ridsportsanläggningen
- att skriva lättläst i olika sammanhang
- förbättrad informationen och skyltning med regler och förhållningsätt vid våra idrottsanläggningar.
- förbättrad information om planerade gatuarbeten via hemsidan.

Vid större investeringsprojekt såsom Västra Kanal-

bron har vi gjort särskilda kommunikationsplaner med informationsinsatser som sträcker sig över hela projektet. Det samma gäller frågan om skolans omorganisation där ett omfattande informationsarbete har genomförts och kommer att genomföras. Under hela processen har material funnits tillgängligt på hemsidan för de som vill ta del av hur arbetet fortlöper.

Vidare kommer det att arbetas fram tydligare information om snöröjning inför den kommande vintersäsongen.

Trots relativt goda resultat vid genomförda servicemätningar fortsätter arbetet med att vidareutveckla servicen bland genom utveckling av antalet e-tjänster som vi tror kommer att uppfattas mycket positivt av invånarna.

● **Mål 3 - Härnösand ska vara en kommun som erbjuder alla sina invånare goda livsvillkor**

Det är viktigt för oss att kunna erbjuda alla invånare goda livsvillkor. Flera projekt pågår för att utveckla möjligheter för goda livsvillkor

Kommunstyrelsen har infört en handlingsplan för HBTQ-frågor (homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner). För att öka medvetenheten om HBTQ-frågor så genomförs under september en utbildningsdag för samtliga förtroendevalda.

Folkhälsofrågorna har fått en egen handlingsplan som sträcker sig över alla förvaltningar och kommer att stödja kommunens arbete att skapa bättre livsvillkor för flera olika grupper av människor.

Tekniska utredningar av kajerna, Nybrons statusbedömning, provtagningar i Nattviken och Lövuddan, trafikprogram och parkeringsutredningen är alla exempel på arbeten som bidrar till att öka tillgången på attraktiva boendemiljöer på olika sätt.

Bryggaren Strand har påbörjat sin byggnation och kommer att vara klar vid årsskiftet. Intresset för nya attraktiva bostäder har visat sig vara mycket stort.

Vi ser något lägre siffror för aktivitetsbidrag för 2015 vilket alltså innebär att vi har något färre unga än tidigare som är knutna till en förening. En förklaring kan vara att vi har dåligt med inomhushallstider, vilket gör att intresset går ner och att det i vissa fall helt enkelt inte finns tider tillgängliga för vissa grupper.

För barnen arbetar vi med att förbättra lekutrustning på lekplatserna i Hälledal och på Fyrvägen vilket vi tror kommer att resultera i säkrare och trivsammare lekmiljöer.

Vidare pågår arbete med att ta fram en idrottspolitisk policy för Härnösands kommun. Ett sådant dokument

ska ange riktningen för hur kommunen vill att föreningarna ska arbeta i framtiden.

En undersökning bland våra elever av hur de upplever sig få det stöd de behöver visar en marginell förbättring jämfört med föregående år men fortfarande uppger 6-8 % av eleverna att de inte upplever sig få det stöd de behöver.

Ett flertal aktiviteter görs för att trygga tillgången på dricksvatten av god kvalitet. Bland annat granskas vattenskyddsområdet Bondsjön- Långsjön och det har tagit fram ett förslag till nytt VA område för södra Härnön som har antagits av kommunfullmäktige.

Vuxenutbildningen ökar sitt utbud med nya erbjudanden bl.a. startar en lärlingsutbildning i samarbete med ICA, Yrkes-SFI med inriktning vård och ett naturvetenskapligt basår på Komvux

Ett arbete med att identifiera samhällsviktiga elanvändare har genomförts och ett förslag till prioritering i en elbristsituation finns. Detta innebär att det finns en aktuell prioritering av elberoende samhällsviktiga verksamheter i kommunen, länet och landet. Om det skulle uppstå effektbrist, sker bortkopplingen av elanvändare på ett strategiskt sätt.

Grundat på de aktiviteter som genomförs så bedöms målet kunna uppnås.

Kund- och världsmedborgare

Härnösand - en attraktiv del av världen

Bra dagar i Härnösand innebär att det finns möjligheter till ett bra boende, ett rikt näringsliv och en bra miljö. Bra dagar betyder även att det finns bra skolor och möjligheter till en meningsfull fritid. Goda kommunikationer skapar utsikter för en större arbetsmarknad.

● **Mål 4 - Härnösand ska vara en kommun där det finns en vital arbetsmarknad, ett vitalt näringsliv och ett förstklassigt utbud av skolor och utbildningar.**

Svenskt Näringsliv gör årligen en mätning i Sverige där man jämför företagsklimatet i landets alla kommuner, resultatet av årets ranking presenteras i september. Resultatet visar redan nu att företagen ger kommunen ett betydligt högre betyg på frågan om företagsklimatet i kommunen. Betyget har ökat från ett betyg 3,1 till 3,5.

Det finns ett stort intresse bland företagen att delta på i olika nätverk exempelvis företagsfrukostar och även tillväxtnätverket. Nätverken bidrar till en ökad förståelse mellan kommun och företag vilket också resulterar i ett förbättrat företagsklimat.

Prognosen för målet är att det kommer att uppnås. Resultaten gällande skolans utveckling kommer under tertiäl tre.

För att målet ska uppnås kommer aktiviteter, nätverk och andra insatser göras för att fortsätta dialogen och stärka näringsliv och utbildning i Härnösand.

Under hösten kommer arbetet med en tillväxtstrategi att påbörjas, i processen engageras företag, myndigheter, tjänstemän och politiker

◆ **Mål 5 - Härnösand ska vara en kommun som aktivt arbetar med att förbättra miljön.**

Flera olika aktiviteter genomförs ut i verksamheterna för att på olika nivåer bidra till målluppfyllelse. Det gäller bland annat arbete med att minska matsvinnet i skolan och utveckling av sopsortering inom mottagningsköken. Under året har kommunen påbörjat arbete med en revidering av energiplanen som ytterligare kommer att kunna vässa kommunens miljöarbete. Till vår hjälp kommer framåt att ha en tjänst inom miljö- och hållbarhet. Rekrytering pågår och beräknas färdigställas inom hösten vilket under nästa år kommer att kunna stärka hela kommunens strategiska miljöarbete.

Prognosen för målet är att det kommer att delvis komma att nås då siffrorna för kollektivtrafiken visar på sjunkande antal resenärer. Aktiviteter kommer att genomföras för att öka antalet resande.

● **Mål 6 - Härnösand ska vara en kommun där medborgare, brukare, kunder och gäster bemöts med vänlighet, tydlighet och effektivitet.**

Arbetet med att ge invånare och besökande ett gott bemötande är ett ständigt pågående arbete. Värdegrundsarbetet är grundläggande för att möta invånare och besökandes olika behov. Arbetet för att utveckla organisationskultur och bemötande har under två års tid varit ett viktigt fokusområde för kommunledningen. Bedömningen är att det är ett av det viktigaste strategiska områdena för att uppnå såväl god arbetsmiljö som gott bemötande. Vad vi kan se så här långt är att Svenskt näringslivsranking visar på en utveckling i positiv riktning.

Prognosen för målet är att det kommer att uppnås då vi arbetat systematiskt med bemötandefrågan under de senaste två åren. Resultatet på indikatorerna kommer dock senare under året.

Process

Härnösand – i ständig förbättring

Det är viktigt att vi ständigt arbetar med att förbättra vår verksamhet för att öka kvaliteten för våra kunder. Det sker bland annat genom att vi tillvaratar våra medarbetares förbättringsförslag. Vi strävar efter effektiva processer med hög kvalitet.

● **Mål 7 - Härnösand ska vara en kommun där alla medarbetare vet vad de ska göra och varför**

Ett stort arbete har genomförts under året för att ta fram nya mål för de kommande fyra åren. Man har i det nya målarbetet skapat förutsättningar för ökad förståelse de kommande åren. Vi kommer under 2016 att lägga mycket arbete på att skapa förankring kring de nya målen. Arbete pågår ute på enheterna med att skapa tydliga verksamhetsplaner utifrån de av KF givna resultatuppdragen.

Arbetet med målluppföljning och förståelse för de antagna målen har utvecklats över tid och gett många lärdomar om utvecklingsmöjligheter. Förutom detta ingår dialog gällande målen med varje enskild medarbetare vid de årliga RUS samtalen, vilket möjliggör klarlägganden.

Prognosen för målet är att det kommer att uppnås. Bedömningen görs utifrån resultatet i den tidigare genomförda medarbetarenkäten i kombination enskild uppföljning vid RUS samtalen.

● **Mål 8 - Härnösand ska vara en kommun där samverkan är en självklarhet**

Samverkan inom organisationen är ett strategiskt fokus och utvecklas ständigt. Ett stort arbete som pågår och som kommer att påverka hela kommunorganisationen, är införandet av ett nytt intranät. Utformningen av intranätet är ett resultat av samarbete mellan olika arbetsplatser och medarbetare.

Flera större förvaltningsövergripande arbeten pågår som vi tror kommer utveckla våra arbetssätt såväl som förståelsen för varandra inom organisationen. Som exempel kan nämnas det övergripande motagnings- och etableringsprojektet där målsättningen är att utveckla nya arbetssätt inom området. De nyskapade chefsnätverken skapar också möjlighet till ökade samarbeten inom organisationen.

Resultatet av dessa ökade samarbeten kommer att bli en bättre effektivitet och högre motivation och förståelse inom organisationen.

- **Mål 9 - Härnösand ska vara en kommun där alla medarbetare tillsammans jobbar systematiskt med fokus på små ständiga förbättringar för att höja kvaliteten på verksamheterna**

Flera processkartläggningar är på gång inom och mellan förvaltningarna. Syftet med detta är att få en helhetsbild av processen samt hitta små förbättringar. Som ett exempel kan nämnas det omfattande arbetet med att förbättra mottagning och etablering av nyanlända. Arbetet är ett av de mer omfattande processkartläggningarna som genomförts inom organisationen.

Inom organisationen behövs en fortsatt utveckling av systematiken kring små ständiga förbättringar. Delvis har det genomförts i organisationen via arbetsplatsträffar. Arbetet är också en fråga om organisationskultur varför arbetet med att omsätta de framtagna handlingsplanerna för förvaltningarna är viktiga för att nå målet. Övergripande pågår också ett arbete för att skapa förenklade och förbättrade strukturer för organisationens chefer i uppföljningsarbetet vilket kommer att underlätta förbättringsarbetet framåt.

Medarbetare

Härnösand - en dynamisk arbetsplats

Medarbetarna är vår viktigaste resurs. För att vi ska uppfattas som en attraktiv arbetsgivare är faktorer som trygg anställning, rättvis lön och meningsfulla arbetsuppgifter viktiga. Ett bra ledarskap är en förutsättning för att medarbetarna ska utvecklas, känna delaktighet och trivas i sitt arbete. Ledarna i vår kommun ska få möjlighet att utvecklas som chefer och ledare genom anpassade utbildningar. Medarbetarnas hälsa är viktigt för oss och genom olika aktiviteter vill vi vara med och bidra till att de mår bra.

- **Mål 10 - Härnösand ska vara en kommun där medarbetarnas kompetens utvecklas för att möta de behov som finns från medborgare, brukare, kunder och gäster**

Inom kommunen pågår ett ständigt arbete med att utveckla medarbetarnas kompetens och dialoger kring värdegrundsfrågor. Inom social- och skolförvaltningen så pågår arbetet på enhetsnivå med värdegrundsfrågor. Värdegrunden ska spegla hur medarbetarna ska förhålla sig till kunder och till varandra. Alla förvaltningar har fått arbeta fram en handlingsplan för det fortsatta arbetet med organisationskulturen. Detta för att möjliggöra förvaltnings specifika arbetsätt utefter förutsättningar.

Det finns flera nätverk i kommunen inom till

exempel förskolan och fritidsverksamheten för att öka kvalitén i verksamheterna. Kvalitetsarbete pågår i hela organisationen för att öka kundernas och medarbetarnas nöjdhet. Värdegrundsarbetet är en grundsten i kvalitetsarbetet.

Prognosen för målet är att det kommer att uppnås. Prognosen bygger på att de olika insatser som görs för kompetensutveckling och värdegrundsfrågor. Riktlinjer för medarbetarskap är framtagna och kommer under hösten att genomarbetas på respektive enhet inom organisationen.

Handlingsplanen för att uppnå målet är att:

- Riktlinjer för medarbetarskap ska implementeras i verksamheterna
- Värdegrundsarbetet fortsätter på enhetsnivå
- Underlätta för medarbetare att fortsätta arbeta i nätverk

- **Mål 11 - Härnösand ska vara en kommun där alla chefer är goda ledare**

För att stödja chefer i deras ledarskap så deltar alla chefer i chefsforum med olika teman. Under våren genomfördes en chefsdag med fokus på chefsnätverk inom organisationen. Nätverken består av mindre grupper med möjlighet till reflektion och kollegialt stöd.

HR-avdelningen har påbörjat arbete med att ta fram chefsguide för att stödja cheferna i olika processer till exempel rehabiliteringsprocessen. Förutom det så erbjuder cheferna ett interaktivt stöd IKnow som är en utbildningsplattform i arbetsmiljö och arbetsrätt.

Arbetet med att ge chefer möjligheter att vara goda ledare pågår ute i organisationen. Det har tagits fram handlingsplaner inom alla förvaltningar med utgångspunkt från genomförd medarbetarenkät.

Prognosen för målet är att det kommer att uppnås. Prognosen bygger på resultatet från fjolårets medarbetarenkät samt de handlingsplaner som arbetats fram under året.

För att målet ska uppnås behöver vi arbeta med att:

- Fortsätta utveckla chefsguiden med att fler processer tydliggörs till exempel rekryteringsprocessen
- Stöd till befintliga chefsnätverk
- Genomföra chefsdag i november

- **Mål 12 - Härnösand ska vara en kommun där människors olikheter ses som en tillgång och där strukturella hinder överbryggas**

Den lönekartläggning som genomfördes 2014 visade inte på någon diskriminering inom organisationen.

Mångfaldsfrågorna kommer belysas i de kommande utbildningarna för chefer och politik. Arbetet med uppdatering av jämställdhetspolicy är påbörjat och kommer att fortsätta under 2015.

Målet är komplext och svårt att fånga i enskilda aktiviteter. För att nå målet behöver vi arbeta vidare med utbildningsinsatser och aktiviteter för att öka medvetenheten i dessa frågor.

Prognosen för målet kommer att uppnås och bygger på att en vi under året färdigställer en jämställdhetspolicy som ger en bra grund i det fortsatta arbetet.

Ekonomi

Härnösand - en långsiktig hållbar ekonomi

Härnösand strävar efter att använda sina resurser så effektivt som möjligt. Vår ekonomi ska vara långsiktig och hållbar.

Det innebär att vi på ett ansvarsfullt sätt handskas med våra tillgångar, men också att vi vågar satsa på framtiden. Det gör vi genom att göra investeringar i nya byggnader, vägar och broar. Invånarna i vår kommun ska känna tilltro till att vi använder våra skattemedel på bästa sätt.

■ **Mål 13 - Härnösand ska vara en kommun där god ekonomisk hushållning är en självklarhet.**

Prognostiserat resultat för kommunen är 5,0 mnkr vilket innebär att Kommunen inte klarar sin årsbudget på 14,1 mnkr. Kommunfullmäktiges beslut på över och underskottshantering i början av året innebar att kommunens resultat minskade till 10,1 mnkr. För att klara god ekonomisk hushållning krävs enligt reglementet för ekonomistyrning ett resultat på minst 1 procent av skatter och bidrag vilket motsvarar ett resultat på ca 14 mnkr.

Alla nämnder utom skolan prognostiseras klara sin tilldelade budgetram. Inom skolan pågår således ett intensivt arbete med handlingsplaner.

Prognosen för målet 2015 är att det inte kommer att uppnås. Prognosen bygger på att kommunen har tappat skattemedel samt att avskrivningskostnader ökat mer än budgeterat. Verksamheten i form av nämnderna prognostiserar dock ett positivt resultat.

För att målet ska uppnås på sikt behöver arbetet med internkontrollen intensifieras så att det finns kontroller inom samtliga nämnder 2016. Införandet av internkontrollen i Stratsys är ett stöd i detta arbete.

En möjlig åtgärd för att nå ett resultat på 1% av skatter och bidrag är att öka de finansiella intäkterna med hjälp av ökad gottgörelse från pensionsstiftelsen.

◆ **Mål 14 - Härnösand ska vara en kommun där uppföljningen präglas av en analys av hög kvalitet**

Ekonomiavdelningen arbeta vidare med för att utveckla månadsrapporteringen så att man rapportera i samma struktur i uppföljningssystemet och vid månadsrapporteringen vilket gör det enklare att följa. Det kommande beslutstödssystemet kommer ytterligare att förbättra kvaliteten och enkelheten i uppföljningen.

Enligt reglementet för ekonomistyrning så ska en handlingsplanupprättas så snart som man upptäcker en negativ avvikelse mot budget och redovisas i verksamhetssystemet stratsys detta för att underlätta uppföljning.

Några stora projekt har startats upp med inriktning på analys. Exempel på projekt återfinns inom skolan, inom området internkontroll samt inventering av kommunens hyreskontrakt.

● **Mål 15 - Härnösand ska vara en kommun där politiker och tjänstemän har all den kunskap om den kommunala ekonomin och dess regelverk som uppdraget kräver.**

Politiker och tjänstemän får varje månad en presentation av månadsbokslut och ekonomiskt resultat. Vid bokslutskonferenser och budgetkonferenser genomförs en fördjupad genomgång av vårt ekonomiska läge.

Alla förändringar i regelverk presenteras och kommuniceras så snart de är framtagna och beslutade.

Ekonomichefen har under året träffat politiker vid olika gruppmöten för att utbildat i kommunal ekonomi samt hur processerna för budget och bokslut fungerar.

Varje nyanställd chef erbjuds möjligheten att få utbildning i ekonomifrågor. Dessutom så stödjer ekonomikontoret nya chefer genom personlig utbildning i de olika systemen.

Utbildning för nämnds politiker har genomförts tillsammans med en expert inom kommunallagen och kommunal ekonomi. Utbildningen har pågått under 2015 vid ett flertal tillfällen.

Prognosen för målet är att det kommer att uppnås då ett intensivt utbildningsarbete har genomförts under 2015. Kompetensutveckling inom ekonomiområdet kommer att fortsätta genomföras och stora insatser kommer att genomföras i samband med införandet av beslutstödssystem. Vi arbetar också vidare med att ta fram ett enkelt och lättförståeligt material kring kommunens styrning och ekonomi.

Finansiell analys

Kommunen

Inledning

Härnösands kommun redovisar för andra tertiet ett positivt resultat på +33,5 mnkr, (resultat exklusive semesterlöneskuld är på +11,5 mnkr). Samma resultatmått för samma period 2014 var +28,5 mnkr. Det innebär att det löpande driftresultat har förbättrats med +2,1 mnkr. Det förklaras bland annat av en återbetalning av 2004 års premier från AFA försäkringar på 12,3 mnkr. Intäkter och kostnader ökar ungefär lika mycket, dock en liten differens med 1 mnkr mer kostnader. Prognostiserat resultat är +5,0 mnkr, vilket är 5,1 mnkr sämre än budget. Det beror bland annat på lägre skatteintäkter och finansiella intäkter. Periodens investeringar uppgick till 82,5 mnkr, en ökning med 61,4 mnkr jämfört samma period föregående år.

Resultat och kapacitet

Resultat	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Resultat exkl. semesterlöneskuld, mnkr	11,5	9,4	22,0
Procent av skatteintäkter o statsbidrag, %	1,2	1,0	2,5
Resultat, mnkr	33,5	28,5	-31,1
Procent av skatteintäkter o statsbidrag, %	3,6	3,1	-3,5

Kommunens resultat för det första åtta månader uppgick till 33,5 mnkr (aug 2014: 28,5 mnkr exkl jämförelsestörande poster), en förbättring med 5 mnkr. Semesterlöneskulden varierar kraftigt under året och är som lägst i augusti, på årsbasis har skulden inte förändrats nämnvärt de senaste åren. Resultatet exklusive semesterlöneskulden är 11 mnkr (aug 2014: 9,4 mnkr). Jämförelsestörande poster för perioden är +12,3 mnkr som är en återbetalning från AFA försäkringar. Vid en jämförelse mellan åren kan dessa engångsposter elimineras, då skulle resultatet varit per sista augusti varit 21,2 mnkr. Jämfört med samma period föregående år så har resultatet försämrats med 7,3 mnkr.

Nämndernas nettokostnader uppgår till -893 mnkr (aug 2014: -858 mnkr), en ökning med 35 mnkr (4,1 procent). Löner inkl socialavgifter står för mer än hälften av den ökningen. Intäkterna har ökat med 19,8 mnkr, därav återbetalning från AFA 12,3 mnkr samt att bidrag från Migrationsverket ökar och är den största externa verksamhetsintäkten.

Skatteintäkterna och generella statsbidrag och utjämning har ökat med 29 mnkr (3,2 procent). Det är både skatteintäkter och inkomstutjämningen som har ökat.

Finansiella kostnaderna har ökat med 13,7 mnkr sedan

augusti 2014. Det berodde på att räntan och basbeloppsuppräkningarna på pensioner för i år är högre än 2014.

Nämnderna redovisar ett överskott för perioden på 25,2 mnkr (exkl. semesterlöneskuld, pensionskostnader och upplupna timlöner), en förbättring med 2,5 mnkr sedan april. Alla nämnder förutom Socialnämnden har ett positivt resultat samt förbättrats sig från april månad. Socialnämnden har per augusti ett resultat på -5,8 mnkr. Det beror på avvikelser på verksamheten hemtjänst där utförda hemtjänststimmar per dag är mycket högre än budgeterat.

(mnkr)	Netto-kostnad aug -15	Budget aug -15	Resultat aug -15	Resultat apr -15
Kommunstyrelsen inkl KF	-95,0	-112,0	17,1	15,2
Arbetslivsnämnden	-24,9	-28,9	4,0	2,7
Samhällsnämnden	-98,3	-105,0	6,7	5,2
Skolnämnden	-340,7	-343,8	3,1	1,2
Socialnämnden	-359,5	-353,7	-5,8	-1,5
Summa nämnder	-918,3	-943,4	25,2	22,7

Förklaring till utfallet finns på avsnittet verksamhetsberättelser.

Balanskravsutredning prognos helår (Mnkr)	Augusti 2015	April 2015
Kommunens resultat	+5,0	+5,0
samtliga realisationsvinster	-3,5	-3,5
vissa reavinster enligt undantagsmöjli	0,0	0,0
vissa reaförluster enligt undantagsmöjligheter	0,0	0,0
orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjustering	+1,5	+1,5
medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat prognos	+1,5	+1,5

Kommunallagen anger att intäkterna minst ska överstiga kostnaderna i både budget och utfall. Ett eventuellt underskott mot balanskravet ska återställas inom de kommande tre budgetåren. Kommunens resultatprognos för 2015 är +5 mnkr. Från resultatet ska reavinster avräknas vilket är budgeterat till 3,5 mnkr. Det prognostiserade balanskravet blev +1,5 mnkr.

Intäkts- och kostnadsutveckling (Förändring i procent)	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Verksamhetens intäkter	4,4	15,3	5,2
Verksamhetens bruttokostnader	3,4	6,3	3,3
Skatteintäkter och statsbidrag	3,2	3,7	2,8
Verksamhetens nettokostnad	3,4	5,2	3,2

För att leva upp till god ekonomisk hushållning bör nettokostnaderna inte öka i snabbare takt än skatteintäkterna och statsbidrag. Skatteintäkterna och statsbidrag har ökat med 3,2 procent (29,2 mnkr), en försämring med 0,5 procentenheter sedan augusti 2014. Nettokostnadsutvecklingen har stegvis ökat de senaste två åren, men har bromsas in i år och periodens ökning hamnar på 3,4 procent (30 mnkr). Dock är det 0,8 mnkr för högt för att täcka skatteintäkter och generella bidrag. Inkluderas AFA-pengarna blev verksamhetens nettokostnad 2,0 procent.

Verksamhetens intäkter har ökat med 4,4 procent och motsvarar 7,5 mnkr, exklusive AFA-pengarna. Förra året samma period hade intäkterna ökat med 23 mnkr vilket var extremt mycket. Bidrag från Migrationsverket står för mer än hälften av kommunens erhållna bidrag. Kommunens verksamhetsintäkter täcker 16,6 procent av verksamhetskostnaderna (fg. år 16,4 procent).

Verksamhetens bruttokostnader har ökat med 3,4 procent, vilket är 35,2 mnkr. Det är framförallt löner inkl sociala avgifter som ökar mest 2,9 procent vilket är 30 mnkr. Vilket bland annat beror på den årliga löneöversynen, men även nytt boende för äldre, psykiatriboende är i kommunal regi igen samt ökning av antalet SFI-lärare. Timlönerna har också ökat framförallt inom verksamheterna förskola, grundskola, gruppboende äldre och psykiatri. Kollektivtrafiken har också blivit dyrare jämfört med föregående år.

Investeringsnivån de senaste åren har varit hög vilket ger en högre avskrivningskostnader än beräknat. Ökningen är 2,5 mnkr jämfört med augusti 2014.

Driftskostnadsandel av skatteintäkter och statsbidrag (Procent)	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Verksamhetens intäkter o kostnader (netto)	94,5	94,5	93,6
Avskrivningar	2,1	1,9	1,5
Driftskostnadsandel före finansnetto	96,6	96,4	95,1
Finansnetto	1,1	0,4	2,2
Driftskostnadsandel efter finansnetto	97,7	96,8	97,3
Jämförelsestörande poster (netto)	-1,3	0,0	6,2
Driftskostnadsandel	96,4	96,8	103,5

För att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning krävs en balans mellan intäkter och kostnader. Denna balans kan mätas genom driftskostnadsandelen som innebär att samtliga löpande kostnader, både exklusive och inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. En driftskostnadsandel under 100 procent innebär en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. Generellt brukar en driftskostnadsandel på 97-98 procent ses som god ekonomisk hushållning, eftersom då klarar de flesta kommuner av att över en längre tidsperiod finansiera sina reinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar.

Verksamhetens nettokostnad tog i anspråk 94,5 procent av skatteintäkter och statsbidrag, vilket är oförändrat sedan föregående år. Avskrivningarna, periodiserade kostnader för investeringar, tog i anspråk 2,1 procent vilket är en ökning jämfört med föregående år. För att få en balans i kostnader och intäkter bör kommunen minska på sina löpande driftskostnader. Finansnettot hamnade på 1,1 procent en försämring med 0,7 procentenheter, det beror på att de finansiella kostnaderna på pensioner har ökat. Med ökade avskrivningar och ökat finansnetto har driftskostnadsandelen efter finansnetto försämrats med 0,9 procentenheter jämfört med föregående år. Men tack vare AFA-pengarna hamnar kommunens driftskostnadsandel på 96,4 procent vilket är en förbättring på 0,2 procentenheter.

Investeringar	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Nettoinvesteringar, mnkr	82,5	21,1	32,0
Nettoinvesteringar/ bruttokostnader, %	7,7	2,0	3,3
Nettoinvesteringar/ avskrivningar, %	417	122	248
Självfinansieringsgrad av årets investeringar, %	65	217	-58

Kommunens nettoinvesteringar augusti 2015 uppgår till 82,5 mnkr, vilket är 61,4 mnkr högre än augusti 2014. Den kraftiga ökningen av investeringarna avser främst Hästsportarenan och Västra Kanalbron som uppgår till 32,9 mnkr respektive 22,4 mnkr. Kommunen har inte haft några externa inkomster i samband med investeringarna under 2015. Budget för året uppgår till 140,2 mnkr där Hästsportarenan utgör den största investeringen.

Av de totala investeringarna på 82,5 mnkr har ungefär 45 % gått till infrastruktur med 37,0 mnkr. Den största investeringen är Västra Kanalbron med 22,4 mnkr. Andra projekt är Kaj vid Kattastrand 4,2 mnkr, Utveckling av Stationsbyggnaden 1,7 mnkr samt Beläggning Hamnleden 2,1 mnkr.

Investeringar i Idrotts- och kulturaläggningar uppgår till 32,9 mnkr, ungefär 40 %, och utgörs i princip uteslutande av investeringen i Hästsportarenan.

Investerade maskiner och inventarier uppgår till 10,1 mnkr, ungefär 12 %. Där kan bland annat nämnas att man har investerat i datorer för 4,2 mnkr, investerat i passer- och larmsystem i kommunens fastigheter med 1,3 mnkr, köpt Traktor, Pickup och Isbaneplog till Högsletten med totalt 1,3 mnkr samt investerat i Infrastrukturutrustning och Servrar med 1 mnkr.

Utöver detta kan nämnas att investering har gjorts i Markreserv med 0,9 mnkr, 1 %.

Per sista augusti uppgår självfinansieringsgraden till 65 %, vilket beror på en väldigt hög investeringsnivå som delvis har finansierats med lån. Investeringsbudgeten för 2015 ligger på 140,2 mnkr, prognosen för helåret ligger på 139 mnkr.

Soliditet	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Soliditet, %	-21,0	-23,5	-22,7
Eget kapital, mnkr	-169,6	-180,6	-188,8

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Soliditeten har blivit något bättre sedan augusti 2014 med 2,5 procentenheter och hamnar på -21 procent. Kommunen bör ha en långsiktig plan för att nå en positiv soliditet.

Risk och kontroll

Likviditet	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Balanslikviditet, %	48	82	142
Rörelsekapital, mnkr	-100,5	-35,1	79,4
varav semesterlöneskuld	42,1	40,2	40,3

Det kortsiktiga betalningsförmågan, balanslikviditet, ligger på 48 procent. Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100 procent för balanslikviditeten. I kortfristig skuld ingår semesterlöneskulden som utgör ungefär 20-25 procent. Den förändras normalt inte in någon större omfattning under året och utgör därför ingen större belastning på likviditeten. Det innebär att en nivå på 75 procent tryggar den kortsiktiga betalningsberedskapen för kommunen. En nivå på nuvarande 48 procent är för lågt. Det beror på hög investeringsnivå i år, vilket också medfört att ett nytt lån på 50 mnkr har tagits efter augusti.

Låneskuld	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Låneskuld, mnkr	100	50	0

Under sommaren 2014 togs ett lån på 50 mnkr för att klara den stora investeringsvolymen. Det var då tre år sedan som kommunen hade något anläggningslån. Sedan bokslutet 2014 har ett

lån på 50 mnkr tagits och ytterligare ett lån om 50 mnkr efter augusti. Investeringsnivån är extremt hög i år, vilket gör att kommunen måste låna. Dock är räntenivån låg vilket är gynnsamt.

Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Genomsnittlig ränta	0,24%	0,99%	0
Genomsnittlig räntebindningstid	90 dagar	90 dagar	0
Lån som förfaller inom			
1 år	50	0	0
2-3 år	50	100	0
3-5 år	0	0	0

För att klara investeringarna i framtiden utan att ta lån behöver kommunen bygga bättre resultat och ha en god kontroll på investeringarna.

Borgensåtagande (mnkr)	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Borgen	1 140	1 088	1 103
varav			
- kommunala bolag	1 111	1 057	1 070
- egna hem	1	1	2

Ingen ny beräkning av borgensåtagandet är gjord sedan årsskiftet. Kommunen borgar för huvuddelen av de kommunala bolagens lån och utgör 97 procent av kommunens borgensåtaganden. Kommunen tar ut en borgensavgift av sina kommunala bolag. 2015 är avgiften 0,4 procent och intäkten för perioden är 3,1 mnkr.

Pensionsåtagande (mnkr, inklusive löneskatt)	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Avsättningar pensioner	98	94	89
Avsättning särskild ålderspension	1	1	2
Avsättning pensioner före 1998	794	822	863
Summa	893	917	954
varav pensionsstiftelse	239	235	147

Härnösand redovisar från och med 2005 hela sin pensionskuld i balansräkningen. Detta ger en mer rättvisande bild av kommunens ekonomiska ställning. 2009 bildades Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse för att trygga delar av det pensionsåtagande kommunen har och under 2009 och 2010 överfördes pensioner för personer födda före 1940 till ett belopp av 130,6 mnkr. Pensionerna tillhörde till största del avsättningen för pensioner före 1998. I december 2013 överfördes pensioner för personer födda 1940-1942 till ett belopp av 88,5 mnkr. Totalt är 219,1 mnkr tryggt i pensionsstiftelsen.

Kommunens totala pensionsåtagande i balansräkningen

uppgår till 893 mnkr inklusive löneskatt, varav i pensionsstiftelse -239 mnkr inkl löneskatt. 2014 begärde kommunen gottgörelse med 12,2 mnkr från pensionsstiftelsen avseende pensionsutbetalningar. Kommunen kommer troligen att begär gottgörelse i år också.

Kommunen håller på att se över pensionskultsredovisningen och det planeras införas nästa år.

Helårsprognos, budgetavvikelse (mnkr)	Aug 2015	Apr 2014	Utfall 2014
Kommunstyrelsen	14,0	0	1,1
Arbetslivsnämnden	3,0	0	3,5
Samhällsnämnden	1,8	0	2,4
Skolnämnden	-4,5	0	2,6
Socialnämnden	-0,4	0	2,1
Avvikelse nämnder	13,9	0	11,7

Nämndernas utfall per sista augusti var +25,2 mnkr, prognosen för helåret är på +13,9 mnkr, vilket är en försämring på 11,3 mnkr **Kommunstyrelsen (+14,0 mnkr)** prognostiserar ett överskott på 14 mnkr, vilket beror till stor del på återbetalning från AFA försäkringar.

Arbetslivsnämnden (+3,0 mnkr) prognostiserar ett överskott på 3 mnkr. Hela överskottet ligger på verksamheten som jobbar med sysselsättning, vägledning och integration. Där ser de ökade statsbidrag för nyanlända från Migrationsverket, projektintäkter från Arbetsförmedlingen samt högre intäkter från serviceuppdrag och tolkuppdrag.

Samhällsnämnden (+1,8 mnkr) prognostiserar ett resultat på 1,8 vid årets slut. Bygg och miljö bidrar med ett överskott på 2,0 mnkr. Det härrör från bland annat från lägre kostnader för bostadsanpassning. Trafikenheten prognostiserar ett underskott på 1,4 mnkr vilket främst beror på kostnadsjusteringar som gjorts från Kollektivtrafikmyndigheten.

Skolnämnden (-4,5 mnkr) prognostiserar ett resultat på -4,5 mnkr. Nämnden kämpar med volymökningar av elever vilket ger ökade skolpengskostnader samt ökade tilläggsbelopp för barn och elever i behov av särskilt stöd. Det ger en avvikelse från budget på -8 mnkr. För att komma tillrätta med det befarade underskottet har de planerade åtgärder som ska minska underskottet med 3,5 mnkr.

Socialnämnden (-0,4 mnkr) prognostiserar en ekonomi i balans 2015, med ett litet underskott på 0,4 mnkr. Hemtjänstpengen beräknar med ett underskott på -7,0 mnkr samt kommunal hemtjänst -5,5 mnkr. Det beror på att beviljade hemtjänsttimmar ligger högre än budget och över riksgenomsnittet. Prognosen för särskilt boende uppvisar ett positivt resultat på 2,1 mnkr. Individ och familjeomsorg prognostiserar ett överskott på 5,3 mnkr vilket beror på intäkter från Migrationsverket. Lägre lokalhyror än budgeterat och att inte nyttja utvecklingsmedel är andra åtgärder som gjorts.

Kommunens prognostiserade resultat beräknas till +5,0

mnkr, det är en försämring mot budget med 5,1 mnkr. Ursprungsbudget var på +14,1 mnkr efter justering av över- och underskottshantering mellan åren minskade budgeterat resultat med 4 mnkr. Det ger en budgeterat resultat för 2015 på 10,1 mnkr. Avvikelsen mellan budget och prognos beror på: Verksamheternas intäkter/kostnader: +8,9 mnkr, varav +13,9 mnkr från nämnderna och ökning av semesterlöneskulden på -5,0 mnkr

Avskrivningar: -7,0 mnkr

Skatteintäkter/generella statsbidrag: -5,9 mnkr

Finansnetto: -1,2 mnkr

Kommunen kommer inte att nå målet om ett resultat på 1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Framtid

Det ekonomiska resultatet för andra tertiet 2015 blev ett resultat på plus 11,5 mnkr jämfört med budget rensat för semesterlöneskulden och 33,5 mnkr inklusive semesterlöneskulden. Kommunens ledningsgrupp kraftfull styrning och att man vidtager de åtgärder som behövs så kommer kommunen klarat en väl underbyggd prognos för 2015. För att Härnösands kommun skall stå bra rustat inför kommande åren, krävs det att kommunen klarar av att lämna ett positivt överskott. Ett resultat på 3 procent innebär att kommunen kan finansiera sina egna löpande investeringar. Det är viktigt att kommunen har en väl balanserad budget där man vågar kraftfullt satsa på framtiden samtidigt som man hushållar med de ekonomiska resurserna. För att undvika framtida pensionspucklar så har en pensionsstiftelse etablerats och kommunen har utöka pensionsstiftelsens åtaganden till alla som är födda 1942 och tidigare. Mellerst Norrlands Pensionsstiftelse har nu ett kapital på ca 240 mnkr. Kommunförbundet använder sig av pensionsstiftelsen för att säkerställa sin personals pension.

Med ett eget kapital på -169,6 mnkr 2015 och en soliditet på -21,0 procent så är vägen lång att uppnå en positiv soliditet. Detta kommer att ställa höga krav på att kommunen har kontroll på sin ekonomi, genom att lagd budget för 2015 inte överskrids och att kommunens förvaltningar kan samarbeta för att öka kvalitén.

För att säkerställa kommunens processer så har ett arbete med intern kontroll startas upp och ett reviderat reglemente för intern kontroll har beslutats av kommunfullmäktige och dessutom har nya tillämpningsanvisningar utarbetats.

Härnösand har goda förutsättningar med ett bra geografiskt läge och flera positiva förutsättningar. Det gäller nu att ledarskapet i kommunen agerar på ett sådant sätt att kommunen upplevs som obyråkratisk och professionellt.

Det finns flera områden som måste förbättras i Härnösand kommun t ex bättre ekonomi, utökad styrning via mål och månadsbokslut samt ett ökat samarbete mellan förvaltningarna för att öka kvalitén till kommunens kunder.

Koncernen

Sammanfattning finansiell analys av koncernen

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår för andra tertiet 2015 till 50,7 mnkr. Beaktat en justering för jämförelsestörande poster med -12,3 mnkr uppgår resultatet till 38,4 mnkr att jämföra med resultatet för koncernen 2014 som uppgick till 10,6 mnkr efter justering för jämförelsestörande poster. Den kraftiga skillnaden av resultatet beror främst på att semesterlöneskulden är som lägst i augusti.

Koncernens verksamhet

Huvuddelen av de hårda verksamheterna såsom fastighets-, vatten- och avlopps- samt gatuverksamhet bedrivs i bolagsform i de två helägda kommunala koncernerna AB Härnösandshus samt Härnösand Energi & Miljö AB (HEMAB). De mjuka verksamheterna såsom skola, vård och omsorg finns i kommunen.

I denna delårsrapport har en sammanställd redovisning upprättats för första gången för andra tertiet. Kommunala koncernföretag med en balansomslutning som uppgår till minst 30 procent av kommunkoncernens balansomslutning ska ingå i den sammanställda redovisningen. HEMAB samt AB Härnösandshus uppfyller villkoren och ingår i den sammanställda redovisningen. Med anledning av att detta är första gången som en sammanställd redovisning upprättas för

andra tertiet finns inget utfall för andra tertiet 2014 att jämföra med.

I kommunkoncernen ingår även Räddningstjänstförbundet Höga Kusten Ådalen (33%), Invest i Härnösand AB (100%), Stiftelsen Länsmuseum i Västernorrland (30%), Technichus i Mitt Sverige AB (100%) samt Höga Kusten Destination AB (25%). Dessa har undantagits från den sammanställda redovisningen då de inte uppfyller villkoren, se redovisningsprinciper.

Koncernens resultat efter finansiella poster uppgår för andra tertiet 2015 till 50,7 mnkr. I resultatet ingår jämförelsestörande poster på 12,3 mnkr som är hänförliga till att kommunen erhållit återbetalning av 2004 års premier från AFA försäkringar. Om denna post exkluderas uppgår koncernens resultat till 38,4 mnkr att jämföra med resultatet för koncernen 2014 som uppgick till 10,6 mnkr efter justering för jämförelsestörande poster. Den kraftiga skillnaden av resultatet beror främst på semesterlöneskulden som varierar kraftigt under året och är som lägst i augusti. Endast för kommunen har semesterlöneskulden en resultatpåverkande effekt på ca 22,5 mnkr. AB Härnösandshus uppvisar ett resultat på 4,8 mnkr att jämföra med resultat enligt prognosen för 2015 på 7,2 mnkr. Hemabs resultat för andra tertiet 2015 uppgår till 12,4 mnkr att jämföra med prognosen för 2015 på 20 mnkr.

Resultat och kapacitet

Årets resultat (mnkr)	Koncernen AB Härnösandshus			Koncernen Härnösand Energi & Miljö AB			Koncernen Härnösands kommun		
	Utfall aug 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall aug 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall aug 2015	Utfall 2014	Utfall 2013
Intäkter	101,3	148,5	143,7	187,7	299,5	298,3	412,8	673,5	654,4
Kostnader	-71,6	-104,8	-96,5	-135,6	-220,8	-224,9	-1217,0	-1868,1	-1783,5
Jämförelsestörande poster							12,3		
Avskrivningar	-13,7	-20,4	-20,9	-34,6	-49,7	-52,0	-68,2	-100,3	-101,7
Periodens/årets rörelseresultat	16	23,3	26,3	17,5	29	21,5	-860,1	-1294,9	-1230,8
Skatteintäkter							715,4	1035,5	1011,4
Generella bidrag och utjämning							221,7	321,4	301,3
Finansiella intäkter		0,2	0,3		1,2	0,3	1,1	2,2	2,7
Finansiella kostnader	-11,2	-18,4	-20,4	-5,1	-10,3	-11,3	-27,4	-34,7	-54,4
Nedskrivningar anläggningstillg.		-2,4	-5,3						
Resultat från andel i intresseftg					0,2	-0,2			
Jämförelsestörande finansiella poster									-70,6
Periodens/årets resultat efter finansiella poster	4,8	2,7	0,9	12,4	20,1	10,3	50,7	29,5	-40,4

Risk och kontroll

Likviditet	aug-15	2014	2013
Balanslikviditet, %	67	67	73
Rörelsekapital, mnkr	-97	-114	-97
Anläggningskapital, mnkr	226	174	155

Likvida medel uppgår till 54,5 mnkr per augusti 2015 vilket är en minskning med 13,2 mnkr från 2014 (67,7). Om balanslikviditeten överstiger 100 procent innebär det att koncernens kortfristiga skulder är mindre än de kortfristiga fordringarna. Balanslikviditeten i koncernen i augusti 2015 uppgår precis som i december 2014 till 67 procent. Rörelsekapitalet visar koncernens finansiella styrka, att vi har högre kortfristiga skulder än omsättningstillgångar. Anläggningskapitalet är en del av det egna kapitalet och har ökat med 19 mnkr och uppgår till 226 mnkr.

Låneskuld till kreditinstitut

	aug-15	2014	2013
Låneskuld, mnkr	1 160	1029	933
Andel lån som förfaller till betalning, %			
- inom år 1	17	20	25
- inom år 2 - 5	55	73	62
- efter år 5	28	7	13

Koncernens låneskuld har ökat jämfört med 2014 och uppgår till 1 160 mnkr. Kommunen tog ett lån under 2014 på 50 mnkr och har under 2015 tagit ett ytterligare lån på 50 mnkr.

Det finns ingen gemensam policy i koncernen för upplåning men i ägardirektiven för AB Härnösandshus och HEMAB framgår att bolagen ska följa kommunens finanspolicy samt ett förbud mot att pantsätta tillgångar för att ta upp lån. 2005 togs beslut om att varje år ange borgenstak för de helägda kommunala bolagen samt för Härnösands Folkhögskola.

Den höga skuldsättningen gör koncernen känslig för förändringar på finansmarknaden. En viktig faktor i detta fall är givetvis räntekostnaderna på gamla lån, men också möjligheten till att skaffa nya medel till bra ränta. Det fortsatt låga ränteläget har även under 2015 bidragit till en låg räntekostnad. Räntekostnad till och med augusti 2015 uppgår till 14 mnkr jämfört med 24,7 för hela 2014.

Koncernens mellanhavanden

Ekonomiska engagemang i bolagen, mnkr						
Försäljning	aug-15		2014		2013	
	Köpare	Säljare	Köpare	Säljare	Köpare	Säljare
Härnösands kommun	38,3		58,0		56,3	
Härnösands Energi & Miljö AB		4,7		7,2		6,6
AB Härnösandshus		33,6		43,5		42,6
Räddningstjänsten				7,3		7,1
Räntor	aug-15		2014		2013	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter
Härnösands kommun						
Härnösands Energi & Miljö AB		3,1		4,4		4,5
AB Härnösandshus	1,5		2,4		2,5	
Räddningstjänsten	1,6		2		2	
			0,0		0	
Lån	aug-15		2014		2013	
	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Härnösands kommun	2,8		3,5		9,7	
Härnösands Energi & Miljö AB				0,0		0
AB Härnösandshus		2,8		3,5		5,2
Technichus i Mitt Sverige AB				0,0		4,5
Borgen	aug-15		2014		2013	
	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare	Givare	Mottagare
Härnösands kommun	1111,2		1097,2		1057,4	
Härnösands Energi & Miljö AB		530,3		580,9		482,2
AB Härnösandshus		580,9		516,3		575,2
Räddningstjänsten				0,0		0,0

Kommunens ekonomiska engagemang i bolagen är i stort sett lika mellan åren 2013-2014 och även under 2015. Kommunens interna utlåning har minskat de senaste åren medan den externa upplåningen i koncernbolagen har ökat.

Kommunens borgensförpliktelse har sedan 2013 ökat, vilket främst beror på att de helägda bolagen har lånat externt. Under 2015 har kommunen tagit ut en borgensprovision på 0,4 procent av bolagen.

Redovisningsprinciper

Kommunen följer samma redovisningsprinciper som i årsredovisning 2014

Medarbetare

Kommunen som attraktiv arbetsgivare

Värdegrund

Värdegrunden är en plattform för allt vi gör, både externt och internt. När alla tar ansvar för att värdegrunden omsätts i vardaglig handling kan vi skapa en hållbar och utvecklande kommun.

Värdegrunden har tagits fram av medarbetare och chefer. Den uttrycks genom ledorden KUND-ANSVAR-GLÄDJE och kan beskrivas enligt följande:

Kund Jag möter våra kunder med respekt och god service. Vi är lyhörda och för en dialog med våra kunder.

Ansvar Jag tar ansvar för våra mål och respekterar fattade beslut. Vi arbetar kontinuerligt med att förbättra vår verksamhet.

Glädje Jag har en positiv inställning till alla människor jag möter. Vi samarbetar genom att se och bekräfta varandra.

Vi har under de första två tertialen 2015 fortsatt att:

Strategiskt och övergripande arbeta med att utveckla organisationskulturen. Det är ett omfattande och långsiktigt arbete som bedrivs utifrån varje förvaltnings förutsättningar. Arbetet kommer att involvera alla ledare och medarbetare. Syftet är att skapa bra dagar för invånare och kunder i Härnösand, samt att vi ska uppfattas som en kommun.

Ledarskap

Härnösands kommun har som ett av 15 övergripande mål att: Härnösand ska vara en kommun där alla chefer är goda ledare. Det innebär bland annat en förväntan att våra chefer klarar att skapa en organisation med en god organisationskultur. Det arbetet behöver ske tillsammans med medarbetarna.

För att främja och etablera det goda ledarskapet kommer alla chefer få stöd för att utveckla en individuell kompetensutvecklingsplan. Fokus kommer att ligga på ledaruppdraget inför framtiden.

Vi har under de första två tertialen 2015 främst arbetat med att:

- implementera en plattform för chefers vidareutveckling i form av ett internt chefsnätverk mellan förvaltningarna
- etablera ett gemensamt "HR-perspektiv" i kommunen, ett utvecklingsarbete som tar sikte mot att vara en attraktiv arbetsgivare.
  - ett första steg utgörs av HR-avdelningens utvecklingsarbete "En väg in". "En väg in" består av tre nivåer av professionellt chefsstöd:
    - Självbetjäning, lättillgänglig information på Intranätet

- HR-servicecenter, säkerställt och snabbt bemötande per e-post eller telefon
- Backofficefunktion, bokade personliga möten eller besökstid
- ge alla chefer tillgång till den webbaserade utbildningsportalen "IKnow".
- publicera ett nytt tydligt chefsstöd, på intranätet, vad avser bemannings- respektive rehabiliteringsprocessen.

Medarbetarskap

Vi vill utifrån uppdraget skapa mesta möjliga värde och bästa upplevda servicekvalitet för invånare och kunder. För att göra detta behöver vi medarbetare som är såväl kompetenta som motiverade.

Med begreppet medarbetarskap menar vi en aktiv och ansvarstagande roll. Medarbetarskapet står även för en ambition. En ambition där vi vill att medarbetarens relation till arbetet och arbetsgivaren i stort bidrar till utveckling. I framtiden ska medarbetarskapet bli en ännu tydligare utvecklingskraft för kommunen.

Vi har under de första två tertialen 2015 främst arbetat med att:

- utarbeta riktlinjer för Medarbetarskap, vilka nu även är antagna.
- utveckla Förmånsportalen, en samlingsplats på Insidan för de förmåner som medarbetare omfattas av. Förmånsportalen öppnas under oktober.
- nyutforma den kommungemensamma introduktionsdagen som vänder sig till nya medarbetare

Arbetsmiljö och hälsa

Ambitionen är att alla våra arbetsplatser ska vara hälsofrämjande. En central del är att fokusera på god hälsa, arbetsglädje och engagemang. Därför försöker vi arbeta bredare och mer medvetet med hälsofrämjande åtgärder. Basen i utvecklingsarbetet är ett ledarskap med insikt om såväl den fysiska som den psykosociala arbetsmiljöns betydelse. Arbete kvarstår för att få ett bra systematiskt arbetsmiljöarbete.

Basen i vårt friskvårdsarbete är utöver chefs- och egenansvar främst:

- ett nätverk av hälsoinspiratörer med cirka 90 medarbetare som sprider kunskap om hälsofrågor till övriga medarbetare, samt utgör ett chefsstöd i dessa frågor.
- en friskvårdstimme i veckan för att underlätta för medarbetare att träna under dagtid, när verksamheten tillåter.
- en personlig friskvårdspeng för friskvård på maximalt 1 000 kr per år.

- friskvårdsbidrag för enskilda arbetsplatser till projekt som fokuserar på regelbundna hälsofrämjande aktiviteter. Översyn pågår av om aktiviteten går att utveckla ytterligare.

Vi har under de första två tertialen 2015 främst arbetat med att:

- fortsätta arbetet med att ta fram ett nytt samverkansavtal, med tydlig arbetsmiljöprofil, mellan arbetsgivaren och de fackliga organisationerna.
- skapa en överenskommelse med Försäkringskassan i sjukförsäkringsärenden i syfte att förebygga ohälsa med målet minskad sjukfrånvaro.
- inom verksamhetsområdena hemtjänst samt särskilt boende prova ett nytt schemalägningsverktyg. Syften är att optimera scheman samt att minska antalet delade turer och arbetspass över 10 timmar.
- utifrån fortsatt ökande sjukfrånvaro har det inom social- samt skolförvaltningen påbörjats ett arbete som syftar till att ge stöd på arbetsplatsnivå.
- stärka chefer och skyddsombud genom en påbörjad skyddsombudsutbildning. Utbildningen är ett samarbete mellan de fackliga organisationerna, arbetsgivaren och Arbetsmiljöverket.
- ge bättre förutsättningar för att kunna hantera ”Hot- & Våld-situationer” i arbetet. Detta genom en genomförd utbildning för cirka 500 medarbetare.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid (%)			
	Augusti 2015	Augusti 2014	Augusti 2013
Totalt	6,9	6,1	6,4
Kvinnor	7,6	6,7	6,9
Män	5,1	4,4	5,2
29 år eller yngre	5,6	4,7	5,1
30 - 49 år	7,2	6,1	5,6
50 år och äldre	7,1	6,5	7,6
60 dagar eller mer av total sjukfrånvaro	52,5	57,1	55,7

Nämnder (%)			
Kommunstyrelsen	3,3	4,4	3,6
Arbetslivsnämnden	5,4	5,3	4,8
Samhällsnämnden	3,3	1,9	1,5
Skolnämnden	5,5	5,4	6,1
Socialnämnden	9,7	7,7	8,0

Både ovanstående tabeller visar ett genomsnitt av senaste 12-månadersperioden.

Medarbetarfakta

Medarbetare	Aug 2015	Andel kvinnor i procent	Andel män i procent	Aug 2014	Aug 2013
Tillsvidareanställda	1 834	77,1	22,9	1 796	1 750
Varav heltidsanställda	1 473	74,4	25,6	1 435	1 393
Visstidsanställda	193	65,8	34,2	146	102
Totalt	2 027	76,1	23,9	1 942	1 852
Medarbetare med chefsbefattning	93	69,7	30,3	94	97

Med visstidsanställda avser vi här, tidsbegränsat anställda medarbetare som innehar månadslön. Pga. ändrad lagstiftning inräknas i visstidsanställda från 2015 även de lärare som inte kan erhålla tillsvidareanställning pga. att de saknar behörighet/legitimation. Från och med 2014 redovisas enbart de chefsbefattningar som har fullt så kallat VEPA-ansvar. V=verksamhets, E=ekonomiskt, P=personal, A=arbetsmiljö.

Total andel tillsvidareanställda som arbetar heltid 2015-08-31: 80,3 procent.

Antal årsarbetare - tillsvidare- och AVA-anställda

Förvaltning	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Kommunstyrelseförvaltningen	172,8	154,6	152,0
Arbetslivsförvaltningen	82,8	54,5	62,6
Samhällsförvaltningen	69,4	75,5	75,5
Skolförvaltningen	760,2	724,8	719,5
Socialförvaltningen	773,3	730,9	720,5
SUMMA	1858,5	1740,3	1730,1

Årsarbetare avser tillsvidare- och AVA-anställda omräknat till årsarbetare. En årsarbetare = 1 700 timmar. Förändringen mellan 2014 och 2015 beror dels på att verksamhet i form av boenden från privata utförare och hemsjukvård övergått från landstinget. Till det kommer interna förändringar i form av att kulturfrågorna övergått från samhällsförvaltningen till kommunstyrelseförvaltningen samt att trafiknheten gått andra hållet.

Lönekostnader

	Aug 2015	Aug 2014	Aug 2013
Lönekostnader	633,7	600,2	585,6

Lönekostnader består av tre delar: 1 löner (ca 75%) 2. personalomkostnader (ca. 23 %) och 3. sjuklönekostnader (ca. 2%)

Framtid

Vår viktigaste utmaning som arbetsgivare i framtiden är att vara en attraktiv arbetsgivare. Det gäller på såväl kort som längre sikt, av såväl nuvarande medarbetare som av kommande. De områden vi arbetar särskilt med är:

- Värdegrund
- Ledarskap
- Medarbetarskap
- Arbetsmiljö och hälsa

Det finns vinster att göra i varje område för sig, men vi vill utveckla helheten. Vårt framtida arbete syftar till att dessa fyra områden tillsammans ska stärka attraktiviteten för alla medarbetare. Det är den attraktiviteten som avgör medarbetarengagemang och att nyckelkompetenser såväl stannar som söker sig till oss och utvecklar verksamheten. Därför kommer vi de närmsta åren att ägna mycket kraft åt att utforma ett mer heltäckande kompetensförsörjningsarbete. Det handlar om allt från att identifiera framtida nyckelkompetenser, stödja medarbetares utveckling till att ingå i strategiska samarbeten.

Framtidsarbetet kommer att bestå av bland annat att:

- fortsätta arbetet med att skapa en utvecklande organisationskultur Utöver det pågående arbetsplatsvisa värdegrundsarbetet kommer en ny medarbetarvecka att genomföras, vecka 48. Veckan kommer att innehålla bland annat föreläsningar
- skapa ett gott medvetet ledarskap. Närmast genom att stödja att den nya plattformen för kompetensutveckling för chefer, interna chefsnätverk samt det interaktiva chefsutvecklingsstödet IKNOW etablerar sig
- implementera riktlinjer för medarbetarskap. Därmed kan vi på ett mer uttalat och professionellt vis tillvarata medarbetarnas motivation
- försöka utveckla alla våra arbetsplatser till att vara hälsofrämjande. Närmast genom den översyn som pågår för att se hur möjligheten kan öka för alla medarbetare att ta del i aktiviteter som stimulerar till bra levnadsvanor och att utveckla hälsan

Verksamhetsberättelse

Kommunstyrelsen

Viktiga händelser

Den nya livsmedelsupphandlingen har medfört att kommunen fått ett större sortiment med ekologiska livsmedel och även möjlighet att handla från lokala producenter.

Ett annat viktigt område som vi arbetar med är näringslivet. Under perioden har glädjande siffror om fortsatt ökad handel för fjärde året på raken kommit in. Besöksnäringen visar också fina siffror så här långt. Bolagsverkets statistik visar att antalet nyregistrerade företag i Härnösand till och med augusti månad ökar jämfört med samma period föregående år. 74 nya företag har registrerats under perioden. Allt detta tillsammans gör att Härnösand stärks som en bra plats att leva och bo på.

Härnösands kommun har under året beslutat sig för att medfinansiera det regionala projektet Regional Inkubator Väster-norrland 2015 som ägs av Åkroken Business Incubator. Under 2015 ska projektet förbereda etablering av verksamhet i samtliga kommuner, först med inspiration för att sedan utveckla en lokal närvaro. Syfte med projektet är bland annat att etablera en företagsinkubator i Härnösand. En affärsrådgivare har anställts och Åkroken har på kort tid skrivit kontrakt med två företag som kommer att vara verksam i inkubatorn.

Vi vill även ta upp några andra exempel på förbättringar som skett hittills i år:

- Ett genomförandeprojekt har drivits i för att kunna införa en förmånsportal för medarbetarna i Härnösands kommun. Med sikte på att förbättra oss som attraktiv arbetsgivare.
- På HR-avdelningen har infört IKNOW som är en digital utbildningsportal för chefer. Det möjliggör löpande utbildningar för våra chefer och underlättar därmed deras arbete.
- Homerun är nu publicerat i kommunens accesspunkter och kan användas av elever, personal, besökande föreläsare samt externa gäster.

Nämndens verksamhetsmål

- Målet bedöms ej uppnås
- ◆ Målet bedöms delvis uppnås
- Målet kommer att uppnås

Demokrati

- Det ska vara lätt för medborgarna att vara delaktiga.
- Det ska vara lätt att komma i kontakt med kommunen och servicen är tillgänglig för alla
- Alla invånare erbjuds goda livsvillkor.
- Härnösandsborna har god tillgång till och tar del av ett rikt kulturliv, präglat av kvalitet och mångfald och som inspirerar till eget skapande.

Kund- och världsmedborgare

- Härnösand har ett starkt näringslivsklimat
- ◆ Värnandet av miljön är aktivt och uthållighet och tillämpas inom alla områden
- ◆ Säkra en hållbar utveckling
- Invånare och besökande får ett gott bemötande

Process

- Medarbetarna känner till kommunens mål
- Samarbete i organisationen är en självklarhet
- Vi tar tillvara på goda exempel på bra arbetssätt och smarta lösningar inom den egna och andras verksamheter

Medarbetare

- Organisationskultur- och värdegrundsfrågor är ständigt aktuella
- Alla chefer är goda ledare
- ◆ Skillnader i löne-, utvecklings- och utbildningsmöjligheter som beror på någon av diskrimineringsgrunderna ska inte förekomma

Ekonomi

- God ekonomisk hushållning - Soliditeten ska öka
- ◆ Ekonomi- och verksamhetsuppföljning präglas av en analys av hög kvalitet
- Alla som verkar inom kommunen ska ha förståelse för god ekonomisk hushållning.

Ekonomi

Utfall

Resultat (mnkr)	Utfall	Utfall
	augusti 2015	augusti 2014
Intäkter	46,7	41,2
Kostnader	-141,7	-151,1
Nettokostnad	-95,0	-109,9
Skattemedel	112,1	111,2
Resultat	17,1	1,3

Kommunstyrelsens resultat per sista augusti visar på ett överskott om 17,1 mnkr. Resultatet innehåller en intäkt på 12,3 mnkr gällande återbetalning från AFA. Resultatet är justerat med semesterlöneskuld på 22,0 mnkr, upplupna timlöner 0,4 mnkr samt avskrivningar på 0,4 mnkr. En justering är också gjord för en budgeterad intäkt på internränta på 22,4 mnkr för kapitaltjänst som inte kommer att komma på grund av en förändring i redovisningen.

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsuppföljning (mnkr)	Nettokostnad augusti 2014	Nettokostnad augusti 2015	Skattemedel augusti 2015	Resultat augusti 2015
Kommundirektör	-4,2	-4,7	4,7	0,0
Näringslivsenheten	-5,6	-5,9	6,5	0,6
Kulturenheten	-17,3	-22,0	22,7	0,7
HR-avdelningen	-9,7	-10,1	10,8	0,7
Ekonomikontoret	37,4	-19,4	33,5	13,7
Kommunledningskontoret	-10,8	-12,2	13,6	1,4
Kostenheten	-0,7	-1,3	0,0	-1,3
IT-enheten	-6,7	-7,8	8,5	0,7
Överförmyndarenheten	-4,7	-4,0	4,2	0,2
Kommunfullmäktige	-2,8	-2,8	2,7	-0,1
Kommunstyrelse	-3,5	-3,2	3,5	0,3
Revisionen	-0,9	-1,0	1,2	0,2
Myndighetsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,3	0,0	0,0	0,0
Summa	-29,2	-94,4	111,9	17,1

Näringslivsenheten visar ett resultat på 0,6 mnkr bättre än budget vilket främst avser projektintäkter. Även Kulturenheten visar ett positivt resultat som bland annat beror på lägre hyresintäkter än budgeterat. HR-avdelningens resultat på +0,7 mnkr är vakanta tjänster som inte tillsatts under året men även uppstart av Rekryterings- och bemanningsenheten som ännu inte fått några skattemedel.

I resultatet för Ekonomikontoret finns en intäkt på 12,3 mnkr som avser återbetalning av AFA-pengar. Inom Kommunledningskontoret ligger verksamheten krisberedskap som per sista augusti ligger 0,5 mnkr bättre än budget. Även utfallet på konsultkostnader inom Kommunledningskontoret ligger under budget.

Kostenheten visar ett resultat på -1,3 mnkr. Detta beror på att intäkter från skolförvaltningen och arbetslivsnämnden ligger betydligt under budget. Även kostnader för inköp av livsmedel ligger något högre än budget.

IT-enhetens överskott på 0,7 mnkr innehåller lägre personalkostnader än budget. Även Överförmyndarenheten visar ett överskott. Överskottet beror på högre intäkter från Migrationsverket gällande ensamkommande flyktingbarn.

Prognos helår

Verksamhetsuppföljning (mnkr)	Skattemedel	Intäkter	Kostnader resultat	Prognos-tiserat	Föregående prognos, T1
Kommundirektör	7,1	0,0	-7,1	0,0	0,0
Näringslivsenheten	9,8	1,5	-11,3	0,0	0,0
Kulturenheten	33,8	1,9	-35,7	0,0	0,0
HR-avdelningen	16,1	0,0	-16,1	0,0	0,0
Ekonomikontoret	5,2	60,8	-52,1	13,9	0,7
Kommunledningskontoret	20,4	22,9	-42,7	0,6	0,0
Kostenheten	0,0	37,5	-38,0	-0,5	-0,7
IT-enheten	12,8	8,0	-20,8	0,0	0,0
Överförmyndarenheten	6,4	0,6	-7,0	0,0	0,0
Kommunfullmäktige	4,1	0,0	-4,1	0,0	0,0
Kommunstyrelse	5,3	0,0	-5,3	0,0	0,0
Revisionen	1,7	0,0	-1,7	0,0	0,0
Myndighetsnämnen	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0
Summa	122,8	133,2	-242,0	14,0	0,0

Kommunstyrelseförvaltningens prognos visar ett överskott på 14,0 mnkr.

I Ekonomiavdelningens prognos på 13,9 mnkr i överskott ligger en återbetalning av AFA-pengar samt lägre kostnader för hyror än budgeterat.

Kommunledningskontoret räknar med ett överskott på 0,6 mnkr vilket beror dels på mindre lönekostnader än budget samt även minskat behov av konsulttjänster. Också en oväntad intäkt för lönebidrag som inte finns med i årsbudgeten finns med i det prognostiserade överskottet.

Kostenhetens prognostiserade underskott på 0,5 mnkr beror på ökade kostnader för inköp av livsmedel genom livsmedelsavtalet samt att portionskostnaden från Navet är oförändrad sedan 2010. Även intäkter från försäljning till skolförvaltningen är lägre än budget. Varför kostenheten ligger sämre än budget är något förvaltningen kommer att utreda under året för att säkerställa resultatet och kommande budgetarbete.

Investeringar

Investeringar (mnkr)	Investering aug 2014	Investering aug 2015	Årsbudget 2015	Årsprognos 2015
Investeringsmedel	1,3	4,5	3,0	5,0
Exploatering	0,0	0,9	2,0	3,5
Ridsportanläggning	1,4	32,9	34,0	34,0
Internbank	0,0	4,2	5,0	5,0
Kultur	0,0	0,3	2,0	2,0
Summa	2,7	42,8	46,0	49,5

Kommunstyrelsens investeringsbudget för 2015 har, efter beslut i Kommunfullmäktige 2015-03-30, utökats med 35,0 mnkr från 11,0 mnkr till 46,0 mnkr. Utökningen på 35,0 mnkr avser fullföljande av den nya ridsportanläggningen med 34,0 mnkr samt 1,0 mnkr för inköp av nytt biblioteksdatasystem.

Av årsbudgeten på 46,0 mnkr återstår 3,2 mnkr i investeringsmedel för förvaltningen. Kommunstyrelsens totala investeringsutgifter uppgår till 42,8 mnkr under perioden januari - augusti 2015. Ridsportanläggningen står för 32,9 mnkr av dessa 42,8 mnkr. Investering av larm och passersystem uppgår till 1,2 mnkr och gällande utveckling av stationsbyggnaden på Härnösand Central uppgår investeringskostnaden till 1,7 mnkr som ej var budgeterad inför 2015.

Gällande exploatering beräknas investeringskostnaden för 2015 bli 3,5 mnkr istället för 2,0 mnkr som är budgeterat för året.

På internbanken har 4,2 mnkr investerats av en budget på 5,0 mnkr. Detta avser inköp av datorer för intern leasing.

Framtiden

Inom förvaltningen fortgår arbetet med organisationsförändringen med syftet att stärka stöd och service till hela organisationen. Under hösten kommer mottagnings- och etableringsprojektet att avslutas och då kommer nya arbetssätt föreslås för ett utvecklat mottagningsarbete inom alla förvaltningar. Även projektet kring kunskapsstaden kommer att avslutas där syftet bland annat är att stärka Härnösand som utbildningsstad. Arbetet går hand i hand med det pågående projektet som hanterar Sambibliotekets omställning efter Mittuniversitetets flytt.

För att utveckla besöksnäringen och bidra till Höga kustens mål om att skapa 800 nya jobb inom sektorn så har Härnösands kommun under ett antal år arbetat med att etablera ett hotell i Härnösand. Kommunen kunde efter att man haft förhandling och dialog med ett antal företag meddela att man ingått en avsiktsförklaring med Attini Hotell AB, de har för avsikt att uppföra ett nytt hotell i Härnösand och samtidigt driva simhallen. Under hösten kommer processen att fortsätta och ett avtalsförslag förväntas överlämnas till kommunfullmäktige senast december i år.

På HR-avdelningen fortsätter arbetet med att utveckla HR-stödet till organisationen efter uttalat behov från organisationens chefer. Förmånsportalen -Fördel Härnösand- kommer att lanseras i oktober. Portalen kommer att förenkla administrationen kring bland annat friskvårdsbidraget men förhoppningen är också att portalen kan stärka organisationen som attraktiv arbetsgivare.

Härnösands kommun har tagit över det operativa driftansvaret för Härnösand Hästsport Arena. Under hösten kommer en budget för 2016 arbetas fram samtidigt som arbetet fortsätter med att skapa en hållbar struktur och arbeta fram förslag på driftsformer till våren 2016.

Skolnämnden

Viktiga händelser

Den 10 augusti beslutade kommunfullmäktige att godkänna skolnämndens förslag att placera årskurs 7-9 vid två skolenheter samt att godkänna skolnämndens förslag till lokalförändring för samlat gymnasium inom kvarteret Inspektorn. Arbetet är i full gång med att planera för denna omorganisation. De två åk 7-9-enheterna planeras flytta in i sina nya lokaler i augusti 2016. De kommer att inrymmas i f.d. Franzénskolan och f.d. Sjöbefälsskolan.

Efter branden på Ålandsbro skola förra sommaren, då två förskoleavdelningar brann ned till grunden, är nu återuppbyggnaden igång. En ny byggnad byggs ihop med den befintliga förskolan. All förskoleverksamhet kommer därigenom att verka inom samma byggnad. Invigning av de nya lokalerna planeras till årsskiftet.

Ett viktigt led i arbetet att höja barnens och elevernas måluppfyllelse är att det finns en likvärdig och kompensatorisk skola där barnen och eleverna får det stöd de behöver för att utvecklas så långt som möjligt. Detta mål stöds bl.a. genom förvaltningens elevhälsoorganisation som möjliggör att dessa kompetenser används ute i verksamheterna på ett likvärdigt sätt. Det förebyggande och hälsofrämjande arbetssättet som ska genomsyra alla verksamheter ligger till grund för en trygg och likvärdig skola som i sin tur ger förutsättningar för högre måluppfyllelse.

Glädjande är att den preliminära prognosen visar på att det genomsnittliga meritvärdet för eleverna i åk 9 har ökat sedan föregående år. Vi väntar med spänning på den officiella statistik som Skolverket presenterar under hösten 2015.

Nämndens verksamhetsmål

- Målet bedöms ej uppnås
- ◆ Målet bedöms delvis uppnås
- Målet kommer att uppnås

Demokrati

- Alla barn och elever i Härnösands kommun ska bemötas med respekt.
- Det ska vara god insyn i skolnämndens verksamheter.
- ◆ I en likvärdig och kompensatorisk verksamhet får barn och elever det stöd de behöver för att utvecklas så långt som möjligt.

Kund- och världsmedborgare

- Alla elever ska kunna läsa och skriva när de lämnar årskurs 3.
Resultat med tillhörande analys presenteras i tertial 3.
- Alla elever ska ha grundläggande kunskaper i matematik när de lämnar årskurs 3.
Resultat med tillhörande analys presenteras i tertial 3.
- Alla barn och elever ska gå i en förskola, skola eller fritidshem som har miljöcertifiering.
- Alla barn ska skyndsamt erbjudas en placering i förskola.

Process

- Alla medarbetare inom skolförvaltningen arbetar för att förverkliga skolnämndens mål.
- Alla barn och elever har under verksamhetsåret kontakt med olika aktörer i samhället.
- Barns och elevers måluppfyllelse förbättras ständigt genom kontinuerlig uppföljning och utvärdering av verksamheten.

Medarbetare

- Organisationskultur och värdegrundsfrågor är ständigt aktuella i kommunens utvecklingsarbete.
- Medarbetarna i Härnösands kommun har chefer som är goda ledare.
- Skillnader i löne-, utvecklings- och utbildningsmöjligheter som beror på någon av diskrimineringsgrunderna ska inte förekomma.

Ekonomi

- God ekonomisk hushållning - soliditeten ska öka.
- Härnösand ska vara en kommun där uppföljningen präglas av en analys av hög kvalitet.
- Alla som verkar inom kommunen ska ha god förståelse för god ekonomisk hushållning.

Ekonomi

Utfall

Resultat (mnkr)	Utfall augusti 2015	Utfall augusti 2014
Intäkter	47,1	44,9
Kostnader	-387,8	-373,6
Nettokostnad	-340,7	-328,7
Skattemedel	343,8	332,0
Resultat	3,1	3,3

Skolnämndens resultat per den sista augusti visar på ett överskott på 3,1 mnkr. Det är 0,2 mnkr sämre än samma period föregående år.

Nettokostnaden har mellan åren ökat med 12 mnkr och skattemedlen har ökat med 11,8 mnkr.

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsuppföljning (mnkr)	Nettokostnad aug 2014	Nettokostnad aug 2015	Skattemedel aug 2015	Resultat aug 2015
Skolnämnden	-0,6	-0,7	0,7	0,0
Förv.övergr. vhet	-8,8	-9,5	12,3	2,8
Musik- & Kulturskolan	-5,6	-5,9	4,7	-1,2
Öppna förskolan	-0,7	-0,5	0,6	0,1
Förskola inkl Nattis	-85,2	-88,9	87,8	-1,1
Pedagogisk omsorg	-1,4	-1,2	1,3	0,1
Fritids inkl Fokus och grundsärskolans fritids	-16,9	-20,4	20,4	0,0
Förskoleklass	-10,4	-11,5	10,7	-0,8
Grundskola inkl Fokus	-131,4	-131,2	131,8	0,6
Grundsärskola	-6,2	-6,4	7,8	1,4
Gymnasiet	-53,6	-56,5	57,8	1,3
Gymnasiesärskola	-8,8	-7,8	7,9	0,1
Eftis	0,9	-0,2	0,0	-0,2
Summa	-328,7	-340,7	343,8	3,1

Förvaltningsövergripande verksamhet

Förvaltningsövergripande verksamhet har en budgetavvikelse för perioden på 2,8 mnkr i överskott. Överskottet härleds dels till verksamhet skolkontor med 2,0 mnkr, verksamhet informationsansvar 0,2 mnkr samt till verksamhet reparationer och skyddsåtgärder med 0,5 mnkr.

Musik- & Kulturskolan

Musik- & Kulturskolans budgetavvikelse för perioden är 1,2 mnkr, som främst härleds till verksamheterna undervisande personal 0,9 mnkr, samt instrument 0,1 mnkr, administration 0,1 mnkr och läromedel 0,1 mnkr.

Förskola

Budgetavvikelsen för förskolan är för perioden 2,5 mnkr i underskott. Underskottet finns inom verksamheten pedagogisk verksamhet och omsorg 7,6 mnkr, där främst pedagogisk personal och ledningsfunktion konteras, samt inom verksamhetsform måltider 0,4 mnkr. Verksamhet lokalkostnader har ett överskott på 2,4 mnkr. Verksamhet övrigt har ett överskott på 3,1 mnkr där bland annat administration, kompetensutveckling, elevassistenter och statsbidrag konteras.

Fritids

Budgetavvikelsen för fritidshem är 0,1 mnkr i överskott för perioden som härleds till måltidsverksamhet.

Förskoleklass

Budgetavvikelsen för förskoleklass är 0,9 mnkr i underskott för perioden. Inom pedagogisk verksamhet och omsorg är det ett underskott på 0,4 mnkr. Lokalkostnader och övrigt har ett underskott på 0,3 mnkr vardera. Läromedel har ett överskott på 0,1 mnkr.

Grundskola

Grundskolan har för perioden ett överskott på 0,2 mnkr. Underskott återfinns inom verksamhet undervisning som backar med 7,2 mnkr. Lokalkostnader har ett överskott på 0,9 mnkr. Läromedel har ett överskott på 0,8 mnkr, där de riktade medlen avseende digitala läromedel för perioden utgör (0,4 mnkr) den övervägande delen av överskottet. Måltider har ett överskott på 1,0 mnkr och övrigt har ett överskott på 4,7 mnkr.

Grundsärskola

Grundsärskolan har för perioden ett överskott på 1,5 mnkr. Undervisning har ett överskott på 0,6 mnkr, måltider 0,1 mnkr, lokaler 0,1 mnkr, läromedel 0,1 mnkr och övrigt 0,6 mnkr.

Gymnasiet

Gymnasieskolan har för perioden ett överskott på 0,4 mnkr. Inom undervisning finns ett underskott på 2,3 mnkr. Läromedel har ett underskott på 0,1 mnkr. Lokalkostnader har ett överskott på 1,7 mnkr, skolskjutsar har ett överskott på 0,1 mnkr, måltider visar ett överskott på 0,3 mnkr och övrigt (inkl. studentlägenheter) ett överskott på 0,7 mnkr.

Gymnasiesärskola

Gymnasiesärskolan har för perioden ett underskott på 0,1 mnkr. Undervisning har ett underskott på 0,6 mnkr medan lokalkostnader har ett överskott på 0,2 mnkr och övrigt har ett överskott på 0,3 mnkr.

Prognos helår

Verksamhetsuppföljning (mnkr)	Skattemedel	Intäkter	Kostnader	Prognostiserat resultat	Föregående prognos, T1
Skolnämnden	1,0	0,0	-1,2	-0,2	-0,1
Förv.övergr. vhet	18,4	8,4	-24,8	2,0	1,0
Musik- & Kulturskolan	7,0	1,2	-8,4	-0,2	-0,5
Öppna förskolan	1,0	0,0	-1,1	-0,1	-0,1
Förskola inkl Nattis	131,7	10,5	-141,5	0,7	-1,8
Pedagogisk omsorg	2,0	0,6	-2,4	0,2	0,1
Fritids inkl Fokus och grundsärskolans fritids	30,7	1,4	-32,6	-0,5	0,6
Förskoleklass	16,1	1,4	-18,7	-1,2	-2,1
Grundskola inkl Fokus	197,9	17,5	-222,3	-6,9	-9,7
Grundsärskola	11,8	0,8	-11,1	1,5	1,7
Gymnasiet	87,2	21,3	-108,1	0,4	2,5
Gymnasiesärskola	11,9	2,2	-14,1	0,0	-0,3
Eftis	0,0	4,1	-4,3	-0,2	-0,2
Summa	516,7	69,4	-590,6	-4,5	-8,9

Helårsprognosen per den sista augusti är att skolnämnden kommer redovisa ett underskott på 4,5 mnkr för 2015.

Skolnämnden har under året haft volymökningar vad gäller

barn och elever, vilket har lett till ökade skolpengskostnader. Verksamhetens prognos för helåret är 164,8 fler utbetalda skolpengar, för 173,8 fler barn och elever, varav 9 elever ej förväntas nyttja fritidsverksamhet. Den ökade tillströmningen av asylsökande barn och ungdomar under de senaste veckorna kan komma att ytterligare påverka ovanstående volymprognos. Hur resten av året ser ut i volymhänseende är svårt för verksamheten att bedöma då förändringar sker hastigt och utan förvarning.

Prognosen för ökade skolpengskostnader (volymökning elever) är 6,5 mnkr, varav 3,3 mnkr avser köp av plats hos externa aktörer (inklusive Kristinaskolan).

Prognosen för ökade tilläggsbeloppskostnader för barn och elever i behov av särskilt stöd är 1,5 mnkr, **alltså en sammanlagd volymrelaterad kostnadsökning på 8 mnkr mot för budgeterat (skolpeng + tilläggsbelopp).**

Dessa ökade kostnader för skolpeng och tilläggsbelopp visar sig i prognosen som köp av huvudverksamhet (för barn/elev hos extern huvudman), samt arbetskraftskostnader/övriga kostnader (för barn/elever hos egen huvudman).

Detta innebär att skolnämnden, förutsatt att samtliga utbetalda skolpengar använts i sin helhet, skulle ha ett underskott på 8 mnkr hänförligt till volymförändringar. **Att skolnämnden istället prognostiserar ett underskott på 4,5 mnkr beror på att verksamheten genomfört kostnadsreducerande åtgärder för 3,5 mnkr.** Noterbart är att det endast är de kommunala enheterna som bidragit till denna kostnadsreduktion, till fristående enheter utbetalar kommunen full skolpeng för samtliga barn och elever, vilket bokförs som en kostnad för köp av huvudverksamhet. Genererar tillkommande barn och elever ett överskott inom dessa fristående verksamheter är detta inget som syns i det kommunala resultatet.

Skolförvaltningens prognostiserade åtgärder för att reducera det volymrelaterade underskottet med 3,5 mnkr är:

- 0,5 mnkr avseende digitala lärmiljöer (åtgärdsplan efter T1:an)
- 0,3 mnkr avseende kulturplan (åtgärdsplan efter T1:an)
- 1,2 mnkr avseende projekt nätverk nyanställda
- 1,5 mnkr avseende lokalkostnader

Prognosen har förbättrats med 4,4 mnkr sedan föregående prognos per den sista april. Åtgärden innebär att budgeterade medel för digitala lärmiljöer (0,5 mnkr) och kulturpengar (0,3 mnkr) inte kommer att användas, samt tillkommande kostnadsreduktioner på 2,7 mnkr (nätverk och lokaler).

Investeringar

Investeringar (mnkr)	Investering aug 2014	Investering aug 2015	Årsbudget 2015	Årsprognos 2015
Samlat gymnasium	0,0	0,0	2,0	0,0
Utrustning/maskiner	0,0	0,0	1,0	0,0
Arbetsmiljöåtgärder	0,1	0,0	0,0	0,0
Inventarier	0,2	0,0	0,0	0,0
Simulator Sjöfart	0,6	0,0	0,0	0,0
Summa	0,9	0,0	3,0	0,0

Utfallet per den sista augusti 2015 visar att skolnämnden ännu inte haft några investeringskostnader för perioden.

Planerade investeringar för ett samlat gymnasium har fått en framflyttad tidplan beroende på att vissa samordningar behöver göras med lokalutredningen åk 7-9.

Det planerade inköpet av verksamhetssystem kommer inte att genomföras under året men en dialog har initieras med potentiella leverantörer.

Framtiden

- Vi fortsätter arbeta för en likvärdig skola som innebär att ge barn och elever de bästa förutsättningar för att utvecklas så långt som möjligt. Centrala elevhälsan utgör ett viktigt stöd i detta arbete.
- Systematiskt kvalitetsarbete prioriteras för högre måluppfyllelse.
- Utveckling av IT i undervisningen.
- Vi fortsätter vårt arbete med särskild satsning på läs-, skriv- och matematikutveckling. Härnösands skolor deltar i Skolverkets satsning "Läs- och matematiklyft".
- Vi arbetar vidare för en hållbar utveckling och miljöcertifiering för samtliga enheter.
- Från 1 januari 2015 har förvaltningen en strategisk chef för mångfaldsfrågor. Vi ska förbättra undervisningen och mottagandet av nyanlända barn och elever. Chefens uppdrag handlar bland annat om att leda utvecklingsarbetet inom mångfaldsfrågor, utveckla modersmålsundervisningen samt vara chef för modersmålsläraerna.
- Vi fortsätter arbetet med det samlade gymnasiet. Det gäller både byggnader och samsyn runt värdegrunden. Från januari 2015 ingår Musik- och kulturskolan i gymnasiets verksamhetsområde. Musik- och kulturskolans uppdrag ska i högre grad bidra till att vi når målen genom att eleverna får lära genom alla sinnen samt bidra till utvecklingen av en likvärdig och kompensatorisk skola.
- Kommunfullmäktige har nyligen fattat beslut om att kommunens 7-9-skolor ska organiseras i två enheter. Syftet med omorganisationen är att skapa skolor av hög kvalitet med bästa möjliga förutsättningar till hög måluppfyllelse. Rekrutering av två rektorer som ska leda dessa enheter kommer att ske under hösten 2015.
- En satsning görs för att säkra verksamheternas kompetensbehov. Det görs bland annat genom ett utvecklingsprojekt med ett nätverk för nyanställda lärare i syfte att utveckla deltagarnas yrkesroll genom kollegialt lärande.

Socialnämnden

Viktiga händelser

Den nationella jämförelsen, Kostnad Per Brukare, visar på en kostnadseffektivitet inom funktionshinderområdet, särskilt boende och individ- och familjeomsorg. Hemtjänstverksamheten utför uppdragen kostnadseffektivt men de höga volymerna medför höga kostnader per brukare.

Brandsäkerhetsåtgärder vidtas inom samtliga äldre- och omsorgsboenden.

En översyn Hälso- och sjukvården pågår för att säkerställa att bemanning och kompetens motsvarar patienternas/brukarnas behov.

Antal utskrivningsklara från sjukhus har minskat och plats kan erbjudas dem med behov av korttidsvård. Väntetiden till särskilt boende har därmed påverkats positivt.

Anhörigråd där bland annat Kommunala pensionärsrådet ingår har startat inom äldreområdet. För ökad trygghet för personer med demenssjukdom installeras nyckelfria lås i deras boende.

Översyn pågår inom hemtjänsten för att bidra till en trygg och säker hemmiljö för brukarna samt en bra arbetsmiljö för medarbetarna. Verksamheten anpassas kontinuerligt utifrån brukarnas behov och följs upp månatligen. Vid halvårsskiftet noterades en förbättring avseende personalkontinuitet hos brukaren.

Kostnaden för försörjningsstöd har ökat på grund av hög andel nyanlända som väntar på etableringsättning och arbetssökande personer. Kostnaderna har även ökat för missbruksvård. Ökad tillströmning av ensamkommande barn och unga har medfört ansträngningar på framförallt boendesituation och personaltillgång.

För att möta behovet hos personer med funktionsnedsättning har ny daglig verksamhet öppnats. Många äldre brukare med funktionsnedsättning medför att behovet av bemanning inom gruppboenden behöver öka.

Socialförvaltningens medarbetare deltar i kommunens program för värdegrunds- och kulturarbete.

Nämndens verksamhetsmål

- Målet bedöms ej uppnås
- ◆ Målet bedöms delvis uppnås
- Målet kommer att uppnås

Demokrati

- Medborgardialog ska utvecklas
- Utveckla E-tjänster
- Särskilt uppmärksamma utsatta barn och unga upp till 21 år

Kund- och världsmedborgare

- ◆ Möjliggöra heltidstjänster
- ◆ Minimera delade turer
- ◆ Härnösand ska vara en kommun som aktivt arbetar med att förbättra miljön.
- Medarbetare ska utbildas i bemötande och värdegrund

Process

- ◆ Härnösand ska vara en kommun där alla medarbetare vet vad de ska göra och varför
- Samverkan som för den enskilde individen är nödvändig
- ◆ Socialnämndens verksamheter ska kännetecknas av att alla medarbetare tillsammans jobbar systematiskt med fokus på små ständiga förbättringar för att höja kvaliteten på verksamheterna

Medarbetare

- Organisationskultur och värdegrundsfrågor är ständigt aktuella i kommunens utvecklingsarbete
- Medarbetarna i Härnösands kommun har chefer som är goda ledare
- ◆ Skillnader i löne-, utvecklings- och utbildningsmöjligheter som beror på någon av diskrimineringsgrunderna ska inte förekomma

Ekonomi

- ◆ God ekonomisk hushållning. Soliditeten ska öka
- Ekonomi- och verksamhetsuppföljning präglas av en analys av hög kvalitet
- Alla som verkar inom kommunen ska ha förståelse för god ekonomisk hushållning

Ekonomi

Utfall

Resultat (mnkr)	Utfall	Utfall
	augusti 2015	augusti 2014
Intäkter	75,6	75,7
Kostnader	-435,1	-416,7
Nettokostnad	-359,5	-341,0
Skattemedel	353,7	341,1
Resultat	-5,8	0,1

Socialnämnden redovisar ett underskott på 5,8 mnkr i delårsbokslutet 2015.

Kostnaderna visar en ökning med 18,4 mnkr jämfört med samma period föregående år. Ökningen kan hänföras till personalkostnader som främst beror på lönerrevision, samt ett nytt särskilt boende med 20 platser. Intäkterna ligger på samma nivå som 2014. Socialnämnden har 12,6 mnkr mer i skattemedel för de åtta första månaderna 2015.

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsuppföljning (mnkr)	Nettokostnad aug 2014	Nettokostnad aug 2015	Skattemedel aug 2015	Resultat aug 2015
Socialnämnden	-0,8	-0,9	0,8	-0,1
Förvaltningsledning	-11,4	-9,6	13,0	3,4
Administration	-2,9	-3,6	3,8	0,2
Anhörig- och närståendestöd	-1,7	-2,2	2,7	0,5
Serviceenhet och nattpatrull	-6,5	-7,8	7,3	-0,5
Biståndsenhet	-3,7	-4,5	4,5	0,0
Betalningsansvar för utskrivningsklara	-1,4	-1,7	0,8	-0,9
Hemtjänstpeng	-60,6	-52,9	46,2	-6,7
Kommunal hemtjänst	-12,0	-14,7	10,4	-4,3
Individ- och familjeomsorg	-40,7	-44,5	44,8	0,3
Omsorg om funktionshindrade	-76,2	-81,1	82,9	1,8
Personlig assistans	-12,2	-13,6	12,1	-1,5
Särskilt boende	-60,0	-70,1	71,8	1,7
Entreprenad, särskilt boende	-28,5	-28,9	28,6	-0,3
Hälso- och sjukvård	-22,4	-23,3	23,9	0,6
Summa	-341,0	-359,4	353,6	-5,8

Socialnämnden redovisar per den sista augusti ett underskott på 5,8 mnkr.

Förvaltningsledning redovisar ett överskott, till stor del beroende på detaljbudgetjusteringar på lokalhyror som gjordes inför året.

Under februari och mars var kön till kommunens korttidsenhet ansträngd på grund av antalet färdigbehandlade på sjukhuset. Även kön till särskilt boende ökade under samma period. Kostnaderna för betalningsansvar för utskrivningsklara har därmed överskridit budget med 0,9 mnkr. Situationen har emellertid förbättrats under andra tertialet och underskottet har minskat något de senaste månaderna.

Den enskilt största avvikelserna finns under verksamheten Hemtjänstpeng. Hemtjänstpeng är den ersättning som betalas ut till både de privata utförarna och de kommunala hemtjänstutförarna för utförd tid hos brukare. Utfallet av utförda hemtjänsttimmar per dag är i genomsnitt under perioden 92 timmar mer än den budgeterade volymen. Totalt har i genomsnitt 682 timmar/dag hemtjänst utförts under perioden. Jämfört med tertial 1 så har snittet av utförda timmar sjunkit med 53 timmar/dag under tertial 2. De privata utförarnas andel av den totala utförda tiden är i augusti 14,3%.

Den kommunala hemtjänsten visar på ett underskott om 4,3 mnkr. Resultatet är 1,4 mnkr sämre än motsvarande period föregående år. Kostnaderna har minskat med 6,8 mnkr mellan åren men intäkterna har minskat med 8,2 mnkr, vilket förklaras med lägre volymer.

Individ- och familjeomsorg redovisar ett mindre överskott på 0,3 mnkr. Barn och familj visar ett överskott på 2 mnkr varav 1,4 mnkr kan hänföras till lägre placeringskostnader för barn och unga. Placeringskostnaderna för vuxna överstiger budget med 0,7 mnkr. Kostnaderna för försörjningsstöd inklusive "Jobsbsatsningen" överstiger budget med 2,9 mnkr under årets åtta första månader, vilket till en del kompenseras av schablonintäkter från Migrationsverket som är 1,2 mnkr bättre än budgeterat. Institutionsboenden visar som helhet ett mindre överskott på 0,1 mnkr.

En del av det totala överskottet inom Omsorg om funktionshindrade kan hänföras till en outnyttjad budgetpost för ny daglig verksamhet. Kostnaderna för den nya verksamheten utfaller under den senare delen av året. Intäkterna är 0,6 mnkr högre än budgeterat vilket är en annan förklaring till överskottet.

Kostnaderna för personlig assistans har ökat under året. Det kan härledas till ökade volymer och högre ersättning till assistansordnare.

Utfallet på övriga verksamhetskostnader samt omsorgsintäkter gör att Särskilt boende kan redovisa ett överskott på 1,7 mnkr. Intäkterna är för närvarande 1,2 mnkr bättre än budget.

Överskottet på Hälso- och sjukvård beror främst på att kostnaderna för tekniska hjälpmedel och övrigt förbrukningsmaterial har kunnat hållas på en lägre nivå.

Prognos helår

Verksamhetsuppföljning (mnkr)	Skattemedel	Intäkter	Kostnader	Prognoserat resultat	Föregående prognos, T1
Socialnämnden	1,3	0,0	-1,4	-0,1	0,0
Förvaltningsledning	18,3	3,3	-15,4	6,2	6,2
Administration	5,7	0,0	-5,5	0,2	0,0
Anhörig- och närståendestöd	4,1	0,3	-3,7	0,7	0,5
Serviceenhet och nattpatrull	10,5	1,9	-12,7	-0,3	-0,4
Biståndsenhet	6,8	0,3	-7,1	0,0	0,0
Betalningsansvar för utskrivningsklara	1,2	0,0	-2,0	-0,8	-0,8
Hemtjänstpeng	69,2	8,7	-84,9	-7,0	-6,2
Kommunal hemtjänst	15,6	61,4	-82,5	-5,5	-1,5
Individ- och familjeomsorg	67,2	54,2	-116,1	5,3	4,6
Omsorg om funktionshindrade	125,1	17,9	-142,4	0,6	-1,1
Personlig assistans	18,2	0,0	-20,9	-2,7	-1,9
Särskilt boende	106,7	31,7	-135,8	2,6	0,6
Entreprenad, särskilt boende	42,9	3,1	-46,5	-0,5	0,0
Hälso- och sjukvård	36,3	0,2	-35,6	0,9	0,0
Summa	529,1	183,0	-712,5	-0,4	0,0

Socialnämnden har verksamheter som prognostiserar avvikelser mot budget. Med åtgärdsprogram och intäkt för nytt avtal med Migrationsverket prognostiserar Socialnämnden ett mindre underskott vid årets slut.

Förvaltningsledning prognostiserar ett överskott på 6,2 mnkr. Det beror på detaljbudgetjustering främst för lokalhyror som inte uppgår till tidigare uppskattad nivå. En åtgärd för att komma i ekonomisk balans är att nyttja de utvecklingsmedel som annars skulle användas inom de olika verksamheterna.

Betalningsansvar för utskrivningsklara: Det besvärliga läget med antalet utskrivningsklara patienter på sjukhuset har skapat kö till Korttidsenheten och de särskilda boendena under årets första månader. Detta har stabiliserats men bidrar till att underskottet på 0,8 mnkr förväntas kvarstå under året.

Hemtjänstpeng: Bedömningsmodulen för hemtjänstinsatser har ändrats med syftet att närma sig budgeterad volym. Detta för att komma till rätta med de höga kostnaderna och närma sig riksgenomsnittet för beviljad tid. Den utförda tiden, som grundar sig på den beviljade, har sjunkit med i snitt 53 timmar/dag under andra tertiet jämfört med första tertiet. Prognosen grundar sig på en gradvis sänkning av utförda timmar till den budgeterade volymen på 563 timmar/dag. Årets underskott beräknas till 7 mnkr. Fler personer som beviljats hemtjänst påverkar det ekonomiska resultatet.

Den kommunala hemtjänsten prognostiserar ett underskott på 5,5 mnkr. Utmaningen är att anpassa verksamheten till den lägre volymen av beviljade timmar.

Den enskilt största orsaken till att **Individ- och familjeomsorgen** prognostiserar ett överskott på 5,3 mnkr beror på intäkter från Migrationsverket. Intäkterna består av högre schablonersättning än budgeterat och det nya avtalet för ensamkommande barn. Kostnaderna i samband med det nya avtalet uppkommer inte i den omfattning som beräknats i år vilket genererar ett högre överskott. Lägre placeringskostnader för barn och unga bidrar också till överskottet.

Omsorg om funktionshindrade prognostiserar ett överskott motsvarande 0,6 mnkr. Det är 1,2 mnkr lägre än utfallet i augusti, vilket beror på öppnandet av den nya dagliga verksamheten samt ökat omvårdnadsbehov för äldre brukare med funktionsnedsättning. Det ökade omvårdnadsbehovet leder ändå inte till de höga kostnader som befarades i förra prognosen.

På grund av fler personer som beviljats **personlig assistans** samt ny ersättningsmodell med högre belopp till assistansanordnare bedöms den för året höjda budgeten inte räcka till. Underskottet beräknas till 2,7 mnkr vid årets slut.

Det prognostiserade överskottet inom **Särskilt boende** kan främst hänföras till högre avgiftsintäkter än budgeterat. Även kostnader för larm och förbrukningsmaterial är lägre än budgeterat

Prognosen för **Hälso- och sjukvård** är att kostnaderna för tekniska hjälpmedel och övriga förbrukningsmaterial också fortsättningsvis kan ligga på en låg nivå jämfört med budget.

Investeringar

Investeringar (mnkr)	Investering aug 2014	Investering aug 2015	Årsbudget 2015	Årsprognos 2015
Inventarier	0,1	0,5	1,5	1,0
Sångar Säbo			0,3	0,3
Nyckelfria dörrlås		0,2	0,5	0,3
Brandsäkerhetsåtgärder		0,1	0,8	1,5
Summa	0,1	0,8	3,1	3,1

Investeringsbudgeten kommer att nyttjas då den största delen av investeringarna sker under senare delen av året i samband med att åtgärder för brandskydd utförs.

Framtiden

De kommande 8 åren kommer antalet personer i Härnösand över 75 år att öka med 971 personer. Behovet av kommunalt särskilt boende kan påverkas av de privata boendelalternativ som just nu uppförs i kommunen.

Regeringens treåriga satsning på ökad bemanning inom äldreområdet innebär att flera verksamheter kan förstärka personaltäteten.

I förebyggande syfte ska personer 75 år och äldre erbjudas uppsökande verksamhet, detta för att den äldres hälsa ska kunna bibehållas.

De gruppboenden inom funktionshinderområdet som har bristande tillgänglighet, exempelvis avsaknad av hiss, kommer att ses över.

Ökat behov av socialsekreterare för handläggning av ansökningar om försörjningsstöd och ensamkommande barn. Svårigheterna att rekrytera erfaren personal innebär att mer tid behövs för yrkesintroduktion och vägledning. Den stora tillströmningen av ensamkommande barn innebär ytterligare rekrytering och att nya boendeplatser behöver öppnas.

Tillsammans med olika aktörer behöver bostadsfrågan för personer med viss problematik lösas.

Hemtjänsten planerar att informera om verksamheten och kommer att bjuda in för brukare och anhöriga till träffar.

Vårdplaneringar inför utskrivning från sjukhus ska kunna genomföras via videosändning som ett komplement till personligt möte.

Användning av ny IT-teknik utreds för att effektivisera arbetet inom hälso- och sjukvården. Arbeta pågår även med att införa webbaserad utbildning till medarbetare.

Under nästkommande år flyttar en daglig verksamhet till andra lokaler när ny skolorganisation etableras. Tillsammans med Vårsta Diakoni påbörjas ett aktivitetsprojekt för målgruppen personer med psykisk funktionsnedsättning.

Det påbörjade värdegrundsarbetet och kommunens kulturutvecklingsprogram fortsätter inom förvaltningens samtliga verksamheter.

Samhällsnämnden

Viktiga händelser

Förvaltningsledning

Frågor rörande kommunens olika fastigheter har fortsatt varit en viktig fråga även detta år då det fortsatt finns ett exploateringstryck i Härnösand. Satsningar har gjorts i marknadsföring och information med stöd från kommunstyrelseförvaltningen vid större byggprojekt som tex Västra Kanalbron.

Fritidsverksamhet

Inom fritidens ansvarsområde har mycket kretsat kring underhållsfrågor av de befintliga fritidsanläggningarna. Många ny- och ombyggnationer pågår av inom kommunen för att förstärka fritidsanläggningarna. Bland annat ridanläggningen och idrottsanläggningen på Bondsjöhöjden. I år har strukturerade hallbokningsträffar genomförts tillsammans med berörda föreningar. Föreningarna har bidragit till att såväl slutföra arbetet i år som att utveckla till kommande år.

Bygg och miljöverksamhet

Under året har bygg- och miljöverksamheten bedrivit flera omfattande arbeten. Bland annat kan nämnas nya kolonilottsområden, planarbete för kommande exploateringar, tekniska utredningar av kajer, Nybron, provtagningar i Nattviken och på Lövudden. Förutom det har verksamheten också arbetat för att förbättra trafiksituationen bland annat vid E4:an Ålandsbro och Brännavägen. Inom området vatten genomförs mycket arbete inom förvaltningen just nu. Här kan nämnas inventering av enskilda avlopp i olika delar av kommunen samt granskning tillsammans med Hemab av vattenskyddsområdet Bondsjön-Långsjön.

Nämndens verksamhetsmål

- Målet bedöms ej uppnås
- ◆ Målet bedöms delvis uppnås
- Målet kommer att uppnås

Demokrati

- Kommuninvånarna ska ha god möjlighet till dialog med nämnd och förvaltning i aktuella frågor.
- ◆ God tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning i kommunens fritidsanläggningar samt utemiljöer.
- Kommuninvånarna ska uppleva god tillgänglighet i samhällsnämndens information.
- Det ska finnas god tillgång till attraktiva boendemiljöer i Härnösand.
- Människor i Härnösand ska uppleva trafiksituationen som trygg och inte drabbas av olyckor i trafiken.
- Härnösandsborna har god tillgång till och tar del av fritidsaktiviteter som stimulerar till god folkhälsa.
- Aktivt stödja ett brett, levande föreningsliv i Härnösand.

- Tillgängligheten till Härnösands natur- och friluftsområden ska vara god.
- Fler barn och ungdomar tar del av kommunens fritidsverksamheter.
- Dricksvatten ska vara långsiktigt tryggt och vattenförekomster ska ha god status.
- ◆ Sårbarheten för översvämningar minskar genom effektiv dagvattenhantering.

Kund- och världsmedborgare

- Samhällsnämndens stöd och service till företag ska vara god.
- Andelen persontransporter med bil minskar till förmån för gång- cykel- och kollektivtrafik.
- Energianvändningen i kommunens verksamheter ska minska.
- Ge snabb och professionell handläggning av ärenden.

Process

- ◆ Nämnd och förvaltning arbetar strukturerat för att förverkliga kommunens mål och samhällsnämndens reglemente.
- Utvecklade samverkansformer med kommunens nämnder, bolag och externa aktörer.
- ◆ Alla medarbetare ska regelbundet engageras i att kartlägga processer och förverkliga förbättringsidéer.

Medarbetare

- Organisationskultur- och värdegrundsfrågor är ständigt aktuella.
- Alla chefer är goda ledare.
- Skillnader i löne-, utvecklings-, och utbildningsmöjligheter som beror på någon av diskrimineringsgrunderna ska inte förekomma.

Ekonomi

- God ekonomisk hushållning – Soliditeten ska öka.
- ◆ Ekonomi och verksamhets- uppföljning präglas av en analys av hög kvalitet.
- Alla som verkar inom samhällsnämnden ska ha förståelse för god ekonomisk hushållning.

Ekonomi

Utfall

Resultat (mnkr)	Utfall aug 2015	Utfall aug 2014
Intäkter	14,0	14,3
Kostnader	-112,3	-114,7
Nettokostnad	-98,3	-100,4
Skattemedel	105,0	106,0
Resultat	6,7	5,6

Samhällsförvaltningen visar ett överskott om 6,7 mnkr för perioden, vilket är 1,1 mnkr högre än året innan. Intäkterna har minskat med 0,3 mnkr. Detta beror till stor del på att intäkterna för Stationsbyggnaden inte är reglerad för april till augusti. Kostnaderna har minskat med 2,4 mnkr mellan åren. Internräntan på avskrivningar är borttagen 31 december 2014. Även en lägre energiförbrukningskostnad gör att kostnaderna är lägre mellan åren. Skattemedel skiljer sig med -1,0 mnkr mellan 2014 och 2015.

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhets- uppföljning (mnkr)	Netto- kostnad aug 2014	Netto- kostnad aug 2015	Skatte- medel aug 2015	Resultat aug 2015
Nämnd	-0,7	-0,8	0,8	0,0
Förvaltningsledning	-8,6	-2,9	4,3	1,4
Fritid	-25,4	-27,2	29,8	2,6
Fritid, entreprenad	-0,9	-0,8	0,9	0,1
Bygg och miljö	-27,6	-24,0	26,1	2,1
Bygg och miljö, entreprenad	-14,0	-15,4	16,6	1,2
Trafik	-23,1	-27,2	26,5	-0,7
Summa	-100,3	-98,3	105,0	6,7

Samhällsförvaltningens totala överskott är 6,7 mnkr per sista augusti, varav felperiodiserad entreprenad och avskrivningar uppgår till 4,1 mnkr. Gällande avskrivningar förväntas 1,4 mnkr på helår för ridanläggningen inte falla ut. Borträknat dessa poster slutar överskottet på 4,0 mnkr.

- Politisk ledning	0,0 mnkr
- Förvaltningsledning	1,4 mnkr
- Fritid inkl entreprenad	2,7 mnkr
- Bygg och miljö inkl entreprenad	3,3 mnkr
- Trafik	- 0,7 mnkr

Förvaltningsledningens överskott beror på att kostnaderna för annonsering, inköp och oförutsedda kostnader inte uppkommit till den budgeterade nivå som skattemedlen medger samt ett litet överskott på exploateringsverksamheten där man fått en kreditfaktura på fiberanslutningen på Nickebostrand.

Fritidens verksamheter ger ett överskott på 2,7 mnkr vilket till största delen består av överskott på avskrivningar på 1,9 mnkr. Överskottet avseende avskrivningar för Hästsportarenan på 1,4 mnkr (helår) kommer matchas mot kostnader från kommunstyrelsen för drift av anläggningen. Ungdomsverksamheten har ett överskott på 0,3 mnkr som kommer att upparbetas under hösten och vintern med högre lönekostnader då man utökar personalstyrkan på Kåken. Resterande överskott består bland annat av lägre driftkostnader på Höglätten samt en återbokning av kostnad för ett sönderblåst kyltorn på Vårdkasen.

Bygg och miljöverksamheterna ger överskott på 3,3 mnkr.

Periodiseringen av skattemedel för entreprenaden följer inte entreprenörernas betalplan, vilket gör att entreprenaden har ett överskott på 1,2 mnkr som kommer att jämnas ut sig på årsbasis. Personalkostnaderna ligger högre än budget och det beror främst dubbelbemanning för att ersätta vid pensionsavgång och sjukskrivningar och tjänstledighet. Bostadsanpassningen bidrar till överskottet, vilket även avskrivningar gör som inte kommit upp i budgeterad nivå.

Trafiken har ett underskott på 0,7 mnkr vilket främst beror på kostnad från KTM på 1,9 mnkr som avser 2014. Intäkter och kostnader avseende Stationsbyggnaden vid resecentrum saknas för perioden april - augusti.

Prognos helår

Verksamhets- uppföljning (mnkr)	Skatte- medel	Intäkter	Kost- nader resultat	Prognos- tiserat	Före gående prognos, T1
Nämnd	1,1	0,0	-1,1	0,0	0,0
Förvaltnings- ledning	7,0	0,8	-6,9	0,9	0,0
Fritidsverksamhet	44,4	11,1	-55,2	0,3	1,2
Bygg- och miljöverksamhet	66,7	8,3	-73,0	2,0	0,5
Trafik	39,7	3,6	-44,7	-1,4	0,0
Summa	158,9	23,8	-180,9	1,8	1,7

Samhällsförvaltningens prognos visar ett totalt överskott om 1,8 mnkr för 2015.

Förvaltningsledningen prognostiserar med ett överskott om 0,9 mnkr. Intäkter för fastighetsuthyrning och arrenden håller en högre nivå än budgeterat, vilket genererar ett överskott på helåret. Kostnader för förbrukningsmaterial kommer enligt prognos inte upp i budgeterad nivå och ger också ett överskott.

Fritidsverksamhetens prognos visar på ett överskott om 0,3 mnkr.

Bygg och miljöverksamhetens prognos visar på ett överskott om 2,0 mnkr. Prognostiserat överskott beror främst på att bostadsanpassningen ger ett överskott samt att avskrivningarna inte kommer att komma upp i budgeterad nivå. Bygglovsverksamheten går med ett underskott då personalkostnaderna ligger högre än budgeterat.

När det gäller trafiken är prognosen att man kommer att få ett underskott på 1,4 mnkr. Detta underskott beror främst på nettokostnader avseende 2014 från Kollektivtrafikmyndigheten (KTM) som belastar 2015. En osäkerhet kring vilka kostnader och intäkter för Stationsbyggnaden vid resecentrum då sammanställningen från Kommunfastigheter inte reglerats. Prognostiserat underskott på 0,3 mnkr för Stationsbyggnaden då hänsyn tagits till kommande kostnader för en vandaliserad hiss.

Investeringar

Investeringar (mnkr)	Investering aug 2014	Investering aug 2015	Årsbudget 2015	Årsprognos 2015
Fritidsverksamhet	4,2	1,5	3,6	2,0
Bygg- och miljöverksamhet	12,2	37,0	83,5	83,5
Summa	16,4	38,5	87,1	85,5

Samhällsförvaltningens investeringsutgifter uppgår den sista augusti till 38,5 mnkr, vilket är 22,1 mnkr mer än föregående år. Utfallet är fördelat enligt följande:

- Förvaltningsledning 0,0 mnkr
- Fritiden 1,5 mnkr
- Bygg och Miljö 37,0 mnkr
- Trafik 0,0 mnkr

Utfall

Under fritidsverksamheten är de största investeringsutgifterna Isbaneplog, Traktor samt en Pick-up till Högsåthen, totalt 1,3 mnkr. Resterande investeringar på 0,2 mnkr är tillgänglighetsåtgärder på Sälstens badplats, samt AV utrustning till konferensrummen på Högsåthen och Curlingarenan.

Totala investeringsutgifter på Bygg och miljö uppgår till 37,0 mnkr per sista augusti. Den största investeringsposten är Västra kanalbron som uppgår till 22,4 mnkr för perioden. Vidare utgifter är fördelade på Kaj Kattastrand 4,2 mnkr, Allévågen 1,0 mnkr, odlingslotter Kapellsberg 0,8 mnkr, cykelvänligt centrum 0,5 mnkr, Lövudden markberedning 1,1 mnkr Kyrkogårdsvågen 0,8 mnkr, Aspvågen 0,8 mnkr och kajer Skeppsbron 0,7 mnkr. De resterande 2,7 mnkr avser mindre investeringsutgifter i ett antal projekt samt projekterings- och uppstartskostnader i ett flertal projekt.

Prognos

Västra kanalbron har en tilldelad investeringsbudget på 34,0 mnkr 2015 och prognosen ligger på 47,0 mnkr för 2015. Total budget för Västra kanalbron är 55 mnkr, inkl tillkommande utgifter, för projektets slutförande fram till våren 2016. Lövudden markberedning har hittills haft utgifter på totalt 1,1 mnkr men har en tilldelad budget på 14 mnkr. Arbetet för sanering har återupptagits efter provtagningar och analyser och utgifter kommer att komma under hösten. Dock kan utgiften bli något lägre då analyserna på proverna visar lägre förorening än befarat.

För att hålla budgetramen på 83,5 för investeringar måste vissa projekt skjutas på framtiden eller dras ned i omfattning. Bland dessa projekt kan nämnas Ålandsån, Sehlstedtsvågen, Allévågen och Kaj vid Kattastrand.

Framtiden

Samhällsförvaltningen kommer fortsätta att vidareutveckla informations- och kommunikationsinsatser till medborgarna. Dessutom behöver förvaltningen jobba med kundundersökningar och nöjdhetsindex av olika slag i verksamheten tillsammans med servicegarantier och e-tjänster för att ta ytterligare närmare oss invånarnas behov.

Mycket inom fritiden kommer fortsätta kretsa kring att inventera, prioritera och hantera våra befintliga fritidsanläggningar. Fritidssidan har under året tagit steg framåt men kommer fortsätta arbeta mot att bli effektivare både som organisation och energinyttjare.

Inom bygg- och miljöverksamheten kommer vi under året slutföra påbörjade investeringar. Frågeställningen om aktualiserande av översiktsplanen är ett pågående arbete under hösten tillsammans med ny energiplan, VA-policy och eventuell kommande hotelletablering. För att säkra en bra exploateringsprocess pågår planering för exploatering av Lövudden tillsammans med kommunstyrelseförvaltningen. Förvaltningen arbetar också med processen om kajernas framtid. Här vill förvaltningen tillsammans med kommunstyrelseförvaltningen säkra att processen blir så bra som möjligt och därmed möjliggöra hållbara framtida lösningar.

Arbetslivsnämnden

Viktiga händelser

Härnösand har en ökad tillströmning av nyanlända som en följd den akuta flyktingkrisen i Europa. Förvaltningen fortsätter arbetet för att nya invånare ska få möjlighet att etablera sig i Härnösand och bli inkluderade och delaktiga i samhället. Under perioden januari till och med juli kom 207 nyanlända personer med uppehållstillstånd till Härnösand. Därutöver hade Migrationsverket i augusti cirka 800 platser för asylboende i kommunen.

Mötesplatsen i Utansjö och Samlingspunkten i Härnösand är viktiga nav för att tillsammans med föreningar och ideella organisationer samordna och genomföra aktiviteter utifrån flyktingars behov. Språkundervisning, fritidsaktiviteter, sagostunder för barn och administrativ stöd är några exempel på uppskattade aktiviteter.

Antalet elever som vill läsa svenska för invandrare, SFI, har ökat under perioden. Från januari månad till augusti ökade antalet elever per månad från cirka 250 till 350. Kommunen lever upp till kravet om att erbjuda SFI-undervisning inom en månad efter gjord ansökan. För att ge SFI-elever möjlighet att kombinera arbete och utbildning erbjuder förvaltningen undervisning på förmiddagar, eftermiddagar och kvällstid. För att snabbare ta tillvara på nyanländas kompetens finns SFI nu med yrkesinriktning. Den första inriktningen har fokus i vårdruket.

Från och med i år är det möjligt att läsa naturvetenskapligt basår på Komvux för att kunna läsa vidare på högskolenivå. En annan nyhet är yrkesinriktad VVS-utbildning på gymnasial nivå i samarbete med andra kommuner i länet.

Under hösten startar fem utbildningar på Yrkeshögskolan Heta utbildningar: Drifttekniker, Solenergiingenjör, Synrehabiliterare samt de nya utbildningarna Elkrafttekniker och Bredbandsprojektör, med totalt ca 130 studerande.

Nämndens verksamhetsmål

- Målet bedöms ej uppnås
- ◆ Målet bedöms delvis uppnås
- Målet kommer att uppnås

Demokrati

- Alla insatser ska utgå från individens behov av kompetensutveckling och förutsättningar
- Medarbetare och politiker är tillgängliga med tydlig information
- ◆ Förvaltningen erbjuder meningsfulla utbildningar och aktiviteter

Kund- och världsmedborgare

- Insatser ska göras för att utveckla ett flexibelt mångfaldscentrum för arbetskraftsutveckling och entreprenörskap
- Tillämpa återvinning och återbruk i all verksamhet
- I Arbetslivsnämndens verksamheter ska alla bemötas med vänlighet, tydlighet och effektivitet”

Process

- Alla medarbetare är förtrodda med sitt ansvar och sina arbetsuppgifter
- Vi ska öka samverkan genom bättre kommunikation
- Engagera alla medarbetare i arbetet med att finna förbättringsidéer

Medarbetare

- Organisationskultur och värdegrundsfrågor är ständigt aktuella
- Alla chefer är goda ledare
- Skillnader i löne-, utvecklings- och utbildningsmöjligheter som beror på någon av diskrimineringsgrunderna ska inte förekomma

Ekonomi

- God ekonomisk hushållning
- Ekonomi och verksamhetsuppföljning präglas av en analys av hög kvalitet
- Alla som verkar inom kommunen ska ha förståelse för god ekonomisk hushållning

Ekonomi

Utfall

Resultat (mnkr)	Utfall aug 2015	Utfall aug 2014
Intäkter	45,8	40,8
Kostnader	-70,7	-68
Nettokostnad	-24,9	-27,2
Skattemedel	28,9	30,4
Resultat	4,0	3,2

Den verksamhet Arbetslivsnämnden ansvarar för fortsätter att växa i takt med att flyktingmottagandet och behovet av utbildning, integration samt stöd och vägledning till sysselsättning ökar i Härnösand. Mellan januari och augusti månad var Arbetslivsnämndens kostnader för detta 70,7 mnkr, en ökning om nära 3 mnkr på ett år. Under samma period har nämnden tilldelats 28,9 mnkr i kommunala skattemedel samt mottagit 45,8 mnkr i interna och externa intäkter och bidrag. Andelen finansiering som består av intäkter och bidrag har ökat från 58 % till 62 % under de senaste tolv månaderna, och ett fungerande samspel med statliga verk, den privata sektorn och kommunintern samverkan blir därför allt viktigare. När verksamheten blir mer och mer beroende av finansiering som inte är kommunala skattemedel ställs högre krav på en flexibel organisation som kan anpassa verksamheten utifrån medborgarnas/ flyktingars behov och förutsättningar.

I och med att intäkter och bidrag ökar ses en minskad nettokostnad i relation till 2014, det vill säga resultat utan hänsyn till fördelning av kommunala skattemedel. Resultatet om 4 mnkr har även det sin grund i ökade intäkter och bidrag.

Utfall per verksamhetsområde

Verksamhetsuppföljning (mnkr)	Nettokostnad aug 2014	Nettokostnad aug 2015	Skattemedel aug 2015	Resultat aug 2015
Nämnden	-0,5	-0,6	0,6	0,0
Ledning o gemensam administration	-3,1	-3,7	3,5	-0,2
Arbete och Integration	-12,6	-7,2	10,7	3,5
Vuxenutbildning	-11,0	-13,4	14,1	0,7
Summa	-27,2	-24,9	28,9	4,0

I tabell *Verksamhetsuppföljning* visas respektive verksamhetsområdes *Nettokostnad*, resultat utan hänsyn till fördelning av kommunala skattemedel. Mellan 2014 och 2015 finns stora skillnader i nettokostnaden inom såväl Arbete och Integration som Vuxenutbildningen, där de finanseras med ca 5 mnkr mindre i skattemedel respektive 2,4 mnkr mer. Förklaringar till dessa ändringar är högre statsbidrag för nyanlända samt minskade statsbidrag för inom verksamhetsområde för Vuxenutbildning.

En ökad finansieringsgrad av intäkter och bidrag innebär att verksamhetens sårbarhet vid ändringar i nationella politiska beslut av statsbidrag är stor. Exempel på detta är ett underskott rörande yrkesvux som följd av att tilldelade statsbidrag var lägre än budgeterade samt beslut om återbetalning av ej använda statsbidrag rörande lärlingsutbildning. Detta underskott vägs upp av vakanta tjänster under våren, högre statsbidrag för SFI och samhällsorientering, minskad efterfrågan av grundläggande vuxenutbildning samt intäkter rörande uppdragsutbildning. Inför hösten väntas efterfrågan av grundläggande vuxenutbildning ökat tillbaka till 2014 års nivå.

Inom Arbete och Integration finns överskott om 3,5 mnkr med flera bakomliggande faktorer, där den största är fortsatt ökade statsbidrag från Migrationsverket. Tack vare större uppdrag än tidigare år har arenan kring Resursgruppen ett överskott, och likaså har arenan Kretsloppsparken ett överskott då personalbemanningen var mindre under våren. Nya projektintäkter till enheten *Vägledning- och kompetensutveckling* tillsammans med mindre personal än budgeterat under våren ger ett överskott. Även verksamheterna kring *mottagning* och *tolkförmedling* har överskott om som följd av högre statsbidrag än väntat samt en ökning av tolkuppdrag.

Prognos helår

Verksamhetsuppföljning (mnkr)	Skattemedel resultat	Intäkter	Kostnader	Prognostiserat	Föregående prognos, T1
Nämnden	1,0	0,0	-1,0	0,0	0,0
Ledning o gemensam administration	5,2	0,0	-5,4	-0,2	-0,1
Arbete och Integration	15,6	49,4	-61,8	3,2	0,1
Vuxenutbildning	21,7	19,3	-41,0	0,0	0,0
Summa	43,5	68,7	-109,2	3,0	0,0

Prognosen för resultatet vid årets slut är 3 mnkr utifrån augusti månads utfall samt planerad verksamhet under hösten, vilket är nära juni och julis prognoser, men 3 mnkr högre än uppskattad årsprognos i april. De prognosticerade kostnaderna om nära 110 miljoner kronor är ca 23 miljoner högre än budgeterade, vilket innebär att den verksamhet som bedrivs och planeras under resterande del av 2015 är betydligt mer omfattande än den verksamhet som planerades innan årets början. Bedömningen av det ekonomiska läget på förvaltningen som helhet är god då ett överskott kommer att finnas vid årets slut, detta såvida inga extraordinära händelser dyker upp.

Verksamhetsområde Arbete och Integration står för hela överskottet i det prognosticerade resultatet. Anledningarna är de samma som i utfallet, det vill säga framför allt ökade statsbidrag för nyanlända från Migrationsverket, projektintäkter från Arbetsförmedlingen samt högre intäkter från serviceuppdrag och tolkuppdrag. Underskottet hos Ledning och gemensam administration som följd av högre kostnader för personal samt förbrukningsvaror än budgeterat vägs upp av överskottet inom Arbete och Integration.

Bakom Vuxenutbildningens årsprognos finns bland annat en analys av det ekonomiska läget för Yrkeshögskolans utifrån höstens utbildningsstarter. Yrkeshögskolans finansiering består till övervägande del av statsbidrag från Myndigheten för yrkeshögskola, vilken baseras på antalet studerande. Utifrån de senaste årens utbildningar kan ses en trend att den första utbildningsomgången för en ny utbildning har ett lägre antal sökande än vid start av en andra utbildningsomgång. Statistik från antal studerande för de utbildningar som bedrivs under 2015 styrker detta. Antalet studerande som börjar läsa de nya utbildningarna Bredbandtekniker och Elkrafttekniker är färre än bedömt i juli innan antagning, med en minskade statsbidrag för följd. Som en helhet är prognosen att Yrkeshögskolans kan undvika ett underskott vid årets slut tack vare ett aktivt arbete kring uppdragsutbildning och maskinhallen.

Under hösten uppskattas antal elever inom SFI hålla i sig på en nivå om 350 elever året ut, samt att efterfrågan på grundläggande vuxenutbildning bedöms öka. Sammantaget är årsprognosen för verksamhetsområde Vuxenutbildning ett nollresultat.

Investeringar

Investeringar (mnkr)	Investering aug 2014	Investering aug 2015	Årsbudget 2015	Årsprognos 2015
Utveckling Maskinhallen	0,5	0,2	1,0	0,6
Inventarier - ombyggnad Johannesbergshuset	0,4	0,3	0,0	0,3
Skrivare	0,1	0,0	0,0	0,0
Summa	1,0	0,5	1,0	0,9

Arbetslivsnämnden har fått utrymme för investeringar rörande yrkeshögskoleutbildningar om 1 miljon kronor för 2015. Dessa investeringar är främst kopplade till Maskinhallen som nyttjas av samtliga energitekniska utbildningar samt flertalet samarbetspartners vid exempelvis uppdragsutbildning. Underhåll och plan för utveckling av Maskinhallen är ett arbete som pågår kontinuerligt. Under hösten finns planer på upprustning av ledningar, vilket bidrar till en prognos om investeringar i utveckling av Maskinhallen om 0,6 mnkr.

I och med att antalet elever och anställda inom förvaltningen ökar, ökar i och med det även behovet av lokaler. Delar av Johannesbergshuset har byggts om invändigt om för att skapa fler arbetsplatser och klassrum. Ombyggnad samt anpassad möblering uppgår till 0,3 miljoner kronor.

Framtiden

Arbetslivsförvaltningen fortsätter arbetet med att utveckla insatser för Härnösandsbor som har behov av sysselsättning, som till exempel individanpassad praktik eller anställning, för att utvecklas vidare i arbetslivet.

En stor del av deltagarna i Arbete och Integrations verksamheter saknar grundskole- och/ eller gymnasiekompetens. På dagens arbetsmarknad innebär detta sämre förutsättningar till jobb. Genom ett utvecklingsarbete kring ökad studiemotivation samordnas insatser mellan studie- och yrkesvägledare, arbetsmarknadskonsulent och pedagog för att individanpassa lösningar som motivera unga till att studera, som bland annat innebär möjlighet att kombinera studier med arbete eller praktik.

Ett eget arbete och en egen försörjning är viktiga förutsättningar för att få ungdomarna ska bli självständiga och att växa. Arbetsförmedlingen har därför tagit initiativet till utveckla och fördjupa samarbete kring ungdomsarbetslösheten i Härnösand. Ett mål är bland annat att arbetsökande som är i någon aktivitet på en av kommunens arenor ska gå till arbete när tiden hos kommunen avslutas.

Under hösten startar projektet Flyktingvän, som en del av förvaltningens utvecklingsinsatser för ökad integration i samhället.

Yrkeshögskolan söker inför hösten 2016 om att starta fem utbildningar:

Ingenjör- energi och fastighet

Fartygsbefäl i skärgårdsmiljö

Kyl- och värmepumpstekniker

Solenergiingenjör med VVS-kompetens och

Drifttekniker Kraft och värme

En förutsättning till de energitekniska yrkeshögskoleutbildningarna är Maskinhallen, som erbjuder laborations- och utbildningsmiljö för ingenjörer och tekniker i alla grundläggande energisystem som finns i samhället. En nära kontakt med företag inom branschen samt en ökning av uppdragsutbildning visar att intresset för Maskinhallen är stort.

AB Härnösandshus

Ägarförhållanden

Aktiebolaget Härnösandshus ägs till 100% av Härnösands kommun. Bolaget är i sin tur moderbolag till Aktiebolaget Härnösands kommunfastigheter (100%) org nr 556437-7272.

Verksamheten

AB Härnösandshus är Härnösands största bostadsbolag. Verksamheten är inriktad på att erbjuda ett brett urval av lägenheter samt effektivt tillgodose olika boendeönskemål genom att förädla, förvärva och förvalta fastigheter.

Hyror

2014-06-30 uppgick uthyrningsgraden på vanliga lägenheter till 99,56% (98,34%).

Antalet vakanta lägenheter uppgick till 9 (19) st.

Under slutet av förra året genomfördes förhandlingar med hyresgästföreningen om 2014 års hyror. Hyreshöjningen år 2014 uppgick till 1,42% (1,69 %).

Underhåll

Kostnaderna för reparationer och underhåll uppgår till 10,6 (10,1) mkr, vilket är i nivå med budget.

Reparationskostnaderna är lägre än budget och kostnaderna för inre lägenhetsunderhåll och planerat underhåll följer budget.

På fastigheten Kullen 1:32 har alla fönster och förrådsdörrar bytts ut och fasaderna har målats om och renoverats på 2 st huskroppar.

Ett energiprojekt där bl a värmepumpar byts ut och värmen injusteras, pågår på Ängecenter.

På fastigheten Fiskalen har balkongerna renoverats med bl a nya balkongplan.

Driftskostnader

Driftkostnaderna per 2014-06-30 uppgår till 34,9 (35,9) mkr

och överstiger budget för första halvåret med 1,0 mkr, vilket i sin helhet kan hänföras till vinterperioden första delen av året eftersom budgeterade driftskostnader inte följer faktisk förbrukning under vinterhalvåret.

Vid årets slut beräknas driftskostnaderna uppgå till 67,7 mkr.

Resultatutveckling

Härnösandshuskoncernens resultat för perioden visar på en vinst om 4,8 mnkr.

Prognosen för helåret är en vinst på 7,3 mkr.

Resultaträkning (mnkr)	Koncernen Härnösandshus	
	Utfall 2015-08-31	Prognos helår 2015
Intäkter	101,3	151,0
Kostnader	-71,6	-106,0
Avskrivningar	-13,7	-21,0
Verksamhetens nettokostnad	16,0	24,0
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-11,2	-16,7
Periodens resultat	4,8	7,3

Härnösand Energi & Miljö AB

Verksamhetskommentarer delårs- bokslut 31 augusti 2015

Årets budget på 18,0 Mkr har justerats upp med 2,0 Mkr till 20,0 Mkr enligt senaste bedömning på helårsprognos. En färskare prognos 3 upprättas i slutet av september månad och redovisas för styrelsen i oktober. Den är därmed inte klar till denna rapport. Korrigeringen med 2 Mkr beror till stor del på att affärsområde Återvinning har tagit hand om förorenade jordmassor för deponering/sluttäckning vilket ger ett bra överskott.

Årets utfall nedan på 12,4 Mkr ligger bättre än budget för motsvarande period, men minskade intäkter samt kostnader som kommer under 3:e tertiet bedöms i nuvarande läge ge ett överskott som för koncernen slutar på 20 Mkr.

Resultaträkning (mnkr)	HEMAB	
	Utfall 2015-08-31	Prognos helår 2015
Intäkter	187,7	297,2
Kostnader	-135,6	-216,3
Avskrivningar	-34,6	-51,9
Verksamhetens nettokostnad	17,5	29,0
Finansiella intäkter	0	0
Finansiella kostnader	-5,1	-9,1
Periodens resultat	12,4	19,9

Verksamhetsberättelse och väsentliga händelser 2015

I januari invigde vi Härnösands första laddstation för elfordon vid Coop Forums parkering. Laddstationen är en del av projektet "Laddinfrastruktur för elfordon längs Green Highway - en del av framtidens smarta elnät och hållbara transporter". I januari öppnades även möjlighet för föreningar och andra organisationer att ansöka om pengar från avkastningen på vindkraftverken på Vårdkasen. I år fanns 775 000 kronor att ansöka om, och pengarna fördelades slutligen mellan fem olika projekt som bland annat handlade om ny områdesskyltning och bygge av omklädningsrum på Vårdkasberget.

Den 22 februari var det dags för den årliga familjedagen på Vårdkasen. Under dagen bjöd HEMAB Härnösandsborna på gratis skidåkning, ballonger och fika. Det blev en mycket lyckad dag. Genom att bidra med uppskattade lokala arrangemang som familjedagen på Vårdkasen hoppas vi kunna bidra till en fortsatt positiv utveckling av Härnösand.

Vi bidrar årligen med sponsring i olika former till ett flertal lokala föreningar. I augusti var vi med och investerade i den internationella fotbollsfesten som anordnades när Härnösands FF spelade Svenska cupen mot Syrianska. För att uppmuntra

integration och samverkan i kommunen sponsrade vi med fritt inträde för samtliga besökare.

Matavfallsprojektet tillsammans med projekt Biogas har stått i fokus under året. I mitten av maj påbörjades arbetet med att bygga en tankstation för fordonsgas intill E4:an i Härnösand, en investering för såväl miljö som infrastruktur. Vår småskaliga biogasanläggning som ska byggas i Åland, beräknas vara färdig hösten 2016. Härnösandsbornas matavfall kommer där omvandlas till fordonsgas som sedan fraktas till tankstationen. På så sätt sluter vi det lokala kretsloppet och bidrar till ett mer hållbart Härnösand. För att föregå med gott exempel har vi beställt fem nya gasfordon till vår bilpark; två personbilar, två mindre transportbilar och en sopbil.

Matavfallsprojektet har fortsatt under året med utvärderingar och förbättringsåtgärder för systemet. Under hösten 2015 ska även flerfamiljshus i Härnösand sortera ut sitt matavfall. I samband med detta beslutade styrelsen att tillåta de fastighetsägare som vill, installera underjordsbehållare för matavfall. Detta för att minska risken för nedskräpning och förbättra arbetsmiljön för våra chaufförer.

På Affärsområde Fjärrvärme har vi fortsatt utbyggnationen av fjärrvärmenätet till Lövudden. Förra årets intensiva dialog med presumtiva kunder i området, gav resultat. I februari stod det klart att intresset hos fastighetsägarna var tillräckligt stort för att erbjuda fjärrvärme till hela Lövudden. I juli startade utbyggnaden där ett 20-tal hushåll ska anslutas till fjärrvärmenätet. Anslutningen beräknas vara färdig redan i november 2015. Vidare har vi arbetat med att byta ut våra fjärrvärmeledningar på Eriksbergsgränd i Härnösand. De nya ledningarna är moderna med inbyggda larmtrådar som möjliggör detaljerad övervakning av dem. De nya ledningarna har även bättre isolering och tätare skarvar, vilket gör att värmeförlusten blir mindre.

Affärsområde Elnät fortsätter arbetet med att vädersäkra elnätet. Det stora vädersäkringsprojektet, som drog igång efter stormen Dagmar 2011, börjar ge resultat. Trots att vädret 2015 har varit mildt, tror vi oss ändå se att satsningarna har lyckats. Den senaste tiden har vi sett ett ökat intresse för mikroproduktion i kommunen. Många privatpersoner har skickat in förfrågningar om att ansluta egna småskaliga elproduktionsanläggningar från sol och vind till vårt elnät. Detta tycker vi är mycket positivt, och för att tillmötesgå det ökade intresset har vi arbetat med att förbättrat vår information kring mikroproduktion. Utifrån de nya reglerna har vi även skapat en ny debiteringsmodell med skattereduktion för mikroproducenter i vårt område.

Affärsområde Vatten började året med att bjuda in samtliga berörda fastighetsägare till samråd om Bondsjön/Längsjön vattenskyddsområde. Efter åtta veckors dialog med fastighetsägarna avslutades samrådet den 27 mars. Sammanställningen kommer, tillsammans med ansökan om fastställande av vattenskyddsföreskrifter, lämnas till Länsstyrelsen Västernorrland under 2015. Under året har vi bland annat jobbat med en utvärdig besikt-

ning och renoveringsarbete av vattentornet på Bondsjöhöjden. Vi har även utfört effektiviseringar och förbättringar på reningsverken i syfte att öka driftsäkerheten. Reinvesteringsarbeten i ledningsnätet utfördes på några gator i Härnösand. I juni anslöts de mer eller mindre nybyggda fastigheterna på Nickebo-Strand där ett 20-tal tomter anslutits till det allmänna dricksvattennätet.

Affärsområde Återvinning har under året jobbat mycket med kommunikation och praktiska lösningar kring matavfallsprojektet. Förra årets lansering av flerfackskär, som alternativ till småhusägare och fritidsägare, har visat mycket goda resultat. En plockanalys förra hösten visade att Härnösand har mindre mängder brännbart avfall, jämfört med omkringliggande kommuner. I juni stod det klart att Återbruket på Härnösands Kretsloppspark skulle byggas upp igen. Natten mot den 10 november 2014 totalförstördes stora delar av återbruksbyggnaden i en brand. Efter förhandlingar med kommunen, försäkringsbolag och entreprenörer kunde uppbyggnaden börja, och beräknas vara färdig i februari 2016.

På Ålands återvinningsanläggning har en rejäl insats för sluttäckningen av den gamla deponin gjorts. En tre kilometer lång överföringsledning mellan reningsverket på deponin och Ålandsfjärden har påbörjats och förväntas bli klar i höst. Lakvattnen från deponin som renas i reningsverket kommer nu släppas direkt i havet, istället för att gå via Mjösjöbäcken som tidigare.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

(mnkr)		Kommun			Helår 2015		Utfall	Koncern	
		Utfall aug -15	Utfall aug -14	Avvikelse	Budget	Prognos	helår 2014	Utfall aug -15	Utfall 2014
Verksamhetens intäkter	Not 1	179,9	172,4	7,5	264,3	274,3	271,4	412,8	660,8
Verksamhetens kostnader	Not 2	-1 066,0	-1 030,8	-35,2	-1 643,3	-1 656,7	-1 602,9	-1 217,0	-1 868,1
Jämförelsestörande poster	Not 3	12,3	0,0	12,3	0,0	12,3	12,2	12,3	12,7
Avskrivningar	Not 4	-19,8	-17,3	-2,5	-23,0	-30,0	-26,3	-68,2	-100,3
Verksamhetens nettokostnader		-893,5	-875,7	-17,8	-1 402,0	-1 400,1	-1 345,6	-860,1	-1 294,9
Skatteintäkter	Not 5	715,4	693,7	21,8	1 094,0	1 073,6	1 035,5	715,4	1 035,5
Generella statsbidrag	Not 6	221,7	214,3	7,4	319,0	333,5	321,4	221,7	321,4
Finansiella intäkter	Not 7	3,5	3,2	0,3	20,0	11,6	4,9	1,1	2,2
Finansiella kostnader	Not 8	-13,6	-7,0	-6,7	-20,9	-13,7	-10,2	-27,4	-34,7
Periodens/årets resultat		33,5	28,5	5,0	10,1	5,0	6,0	50,7	29,5

Koncernens delårsbokslut redovisas för första gången detta år, vilket innebär att det inte finns några siffror för delår 2014 att jämföra med.

I koncernens utfall 2014 ingår Härnösand Energi & Miljö AB, AB Härnösandshus och Räddningstjänsten Högakusten Ådalen.

I utfallet för augusti 2015 ingår Härnösand Energi & Miljö AB och AB Härnösandshus.

Balansräkning

(mnkr)

		Kommun		Koncern	
		delår -15	helår -14	delår -15	helår -14
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	Not 9	0,0	0,0	0,1	0,2
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader, mark och tekn. anlägggn.	Not 10	477,0	419,6	1 992,7	1 909,8
Maskiner och inventarier	Not 11	40,5	35,2	102,0	111,6
Summa materiella anläggningstillgångar		517,5	454,8	2 094,7	2 021,4
Finansiella anläggningstillgångar					
Adelar i koncern- och intresseftg m fl	Not 12	192,4	185,3	20,8	13,7
Fordr. hos koncern- och intresseftg m fl	Not 13	6,8	7,6	5,2	5,2
Summa finansiella anläggningstillgångar		199,2	192,9	26,0	18,9
Summa anläggningstillgångar		716,7	647,7	2 120,7	2 040,4
Omsättningstillgångar					
Förråd m.m	Not 14	0,1	0,1	7,8	7,9
Kortfristiga fordringar	Not 15	97,4	105,1	138,0	155,6
Kassa och bank	Not 16	-4,9	21,7	54,5	67,7
Summa omsättningstillgångar		92,6	126,9	200,3	231,2
Summa tillgångar		809,3	774,6	2 321,0	2 271,6
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital					
Ingående eget kapital	Not 17	-203,1	-209,1	58,1	37,0
Årets resultat		33,5	6,0	50,7	23,3
Summa eget kapital		-169,6	-203,1	108,8	60,2
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	Not 18	653,7	655,2	653,7	663,5
Andra avsättningar	Not 19	2,9	4,1	23,4	24,6
Latent skatt				67,7	67,7
Summa avsättningar		656,6	659,3	744,8	755,8
Skulder					
Långfristiga skulder	Not 20	129,2	80,1	1 170,3	1 110,6
Kortfristiga skulder	Not 21	193,1	238,3	297,2	344,9
Summa skulder		322,3	318,4	1 467,5	1 455,5
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		809,3	774,6	2 321,0	2 271,6
Borgensåtaganden och ansvarsförbindelser					
Borgensåtaganden	Not 22	1139,9	1 125,9	1 232,5	1 139,9
Ansvarsförbindelser	Not 23	1302,2	1 302,2	1 302,2	1 302,2

Noter till resultaträkning

(mnkr)

	Kommun delår aug -15	Kommun delår aug -14	Koncern delår aug -15
Not 1 Verksamhetens intäkter			
Försäljningsmedel	11,6	10,3	244,4
Taxor och avgifter	28,9	28,6	28,9
Hyror och arrenden	22,3	20,6	22,3
Bidrag	96,9	91,6	96,9
Försäljning verksamhet och tillgångar	20,3	21,3	20,3
Summa Verksamhetens intäkter	179,9	172,4	412,8
Not 2 Verksamhetens kostnader			
Bidrag	-63,8	-55,1	-63,8
Bränsle	-5,3	-6,9	-35,9
Köp av huvudverksamhet	-139,4	-145,8	-139,4
Tjänster	-24,8	-25,9	-24,8
Löner, ersättningar och sociala avgifter	-610,3	-580,3	-661,6
Pensioner inkl löneskatt	-29,3	-29,8	-29,3
Lokalhyror	-109,2	-108,7	-109,2
Material	-35,7	-34,8	-35,7
Övriga verksamhetskostnader	-48,2	-43,7	-117,3
Summa verksamhetens kostnader	-1 066,0	-1 030,8	-1 217,0
Not 3 Jämförelsestörande poster			
Återbetalning av premie från AFA Försäkringar	12,3	0,0	12,3
Summa Jämförelsestörande intäkter	12,3	0,0	12,3
Not 4 Avskrivningar			
Avskrivningar enligt plan	-19,8	-17,3	-68,2
Summa avskrivningar	-19,8	-17,3	-68,2
Not 5 Skatteintäkter			
Kommunalskatt	715,8	692,0	715,8
Skatteavräkning	-0,3	1,6	-0,3
Summa skatteintäkter	715,4	693,7	715,4
Not 6 Generella statsbidrag och utjämning			
Inkomstutjämning	165,5	152,6	165,5
Strukturbidrag	1,7	1,7	1,7
LSS	30,0	30,6	30,0
Kommunal fastighetsavgift	28,5	27,8	28,5
Regleringsavgift	0,4	3,8	0,4
Kostnadsutjämning	-4,4	-2,1	-4,4
Summa generella statsbidrag och utjämning	221,7	214,3	221,7
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag samt utjämning	937,2	908,0	937,2

Noter till resultaträkning

(mnkr)

	Kommun delår aug -15	Kommun delår aug -14	Koncern delår aug -15
Not 7 Finansiella intäkter			
Utdelning aktier			
Ränteintäkter	0,1	0,1	0,9
Ränteintäkter från bolagen	0,1	0,1	0,0
Borgensprovision från bolagetn	3,1	2,8	0,0
Övriga finansiella intäkter	0,2	0,2	0,2
Summa finansiella intäkter	3,5	3,2	1,1
Not 8 Finansiella kostnader			
Låneräntor	-0,2	-0,1	-14,0
Ränta pensionsskuld	-1,1	-0,7	-1,1
Ränta pensionsskuld garantipension och visstidspens	-0,0	-0,1	0,0
Ränta pensionsskuld ansvarsförbindelse	-12,2	-6,0	-12,2
Övriga finansiella kostnader	-0,1	-0,1	-0,1
Summa finansiella kostnader	-13,6	-7,0	-27,4
Finansnetto	-10,2	-3,8	-26,3

Noter till balansräkningen

(mnkr)

	Kommun		Koncern	
	delår -15	helår -14	delår -15	helår -14
Not 9 Immateriella anläggningstillgångar				
Ingående anskaffningsvärde	0	0	3,9	9,0
Årets investeringar	0	0	0,0	0,0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	0	0	3,9	9,0
Ingående ackumulerade avskrivningar	0	0	-3,7	-8,7
Årets avskrivningar	0	0	-0,1	-0,1
Utgående akumulerade avskrivningar	0	0	-3,8	-8,8
Utgående bokfört värde	0	0	0,1	0,2
Not 10 Byggnader, mark och tekn. anlägg.				
Ingående anskaffningsvärde	657,1	594,2	3183,5	3018,8
Årets investeringar	72,4	63,6	127,3	247,8
Försäljning	0	-0,1	0	-1,8
Omklassificering	0	-0,6	0	-0,6
Justering fg. År	0	0	9,0	-80,7
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	729,5	657,1	3 319,8	3 183,5
Ingående ackumulerade avskrivningar	-237,6	-217,0	-1 273,8	-1 166,5
Årets avskrivningar	-14,9	-20,6	-53,0	-77,7
Årets nedskrivning	0	0	0	-2,4
Utrangering	0	0	0	-23,8
Effekt K3	0	0	-0,3	-3,4
Utgående akumulerade avskrivningar	-252,5	-237,6	-1 327,1	-1 273,8
Utgående bokfört värde	477,0	419,6	1 992,7	1 909,8
<i>Fördelning per område:</i>				
- markreserv	18,7	17,9	18,7	17,9
- verksamh.fastigheter	33,1	34,6	33,1	828,3
- fastigheter för affärsverksamhet (va-verk, hamnar)	36,8	36,3	899,8	117,7
- publika fastigheter (gator, vägar, parker)	292,1	297,5	292,1	297,5
- pågående arbete	91,5	28,4	200,3	78,1
- tekningskanläggning				
(fjärrvärmeanläggning, reningsanläggning mm)	0	0	543,9	565,4
- tomträttsmark	4,3	4,3	4,3	4,3
- exploateringsmark	0,5	0,5	0,5	0,5
Utgående bokfört värde	477,0	419,6	1 992,7	1 909,8
Not 11 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärden	176,6	165,5	375,7	360,0
Årets anskaffningar	10,1	10,5	10,2	39,7
Omklassificering från pågående arbete	0	0,6	0	0,6
Försäljning/utrangering	0	0	0	-15,2
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	186,7	176,6	385,9	385,1
Ingående avskrivningar	-141,4	-136	-268,7	-269,2
Årets avskrivningar	-4,8	-5,4	-15,2	-18,5
Försäljning/utrangering	0	0	0	14,3
Utgående ackumulerade avskrivningar	-146,2	-141,4	-283,9	-273,4
Utgående planenligt restvärde	40,5	35,2	102,0	111,6
<i>Fördelning per område:</i>				
- inventarier	22,6	18,1	69,6	72,8
- maskiner o fordon	1,7	1,1	16,2	22,8
- förbättringsutgift i annans fastighet	15,9	15,7	15,9	15,7
- pågående arbete	0,3	0,3	0,3	0,3
Utgående bokfört värde	40,5	35,2	102,0	111,6

Noter till balansräkningen

(mnkr)

	Kommun		Koncern	
	delår -15	helår -14	delår -15	helår -14
Not 12 Andelar i koncern- och intresseföretag m fl				
Härnösands Energi & Miljö AB	50,1	50,1	0,0	0,0
AB Härnösandshus	127,5	127,5	0,0	0,0
Härnösand Invest AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Ostkustbanan AB (Ny)	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommuninvest i Sverige AB	10,6	7,6	10,6	7,6
Technichus Mittsverige AB	4,0	0,0	4,0	0,0
HögaKusten Destination AB (Ny)	0,1	0,0	0,1	0,0
Kommunbränsle i Ådalen AB	0,0	0,0	4,2	4,0
ServaNet AB	0,0	0,0	0,0	0,0
Övriga långfristiga värdepappersinnehav	0,0	0,0	1,8	1,8
Bostadsrätter	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa andelar i koncern- och intresseföretag m fl	192,4	185,3	20,8	13,7
Not 13 Fordringar hos koncern- & intresseföretag m fl				
AB Härnösand Kommunfastigheter	2,8	3,5	0	0
Västernorrlands Länsstrafik AB	0,4	0,4	0,4	0,4
Förlagsbevis Kommuninvest i Sverige AB	3,7	3,7	3,7	3,7
Fordran Servanet	0	0	1,0	1,0
Summa långfristiga fordringar hos koncern mfl	6,8	7,6	5,2	5,2
Not 14 Förråd mm				
Exploateringsmark	0,1	0,1	0,1	0,1
Varulager	0,0	0,0	7,7	7,8
Summa förråd mm	0,1	0,1	7,8	7,9
Not 15 Kortfristiga fordringar				
Kundfordringar	5,1	7,6	11,4	12,4
Statsbidragsfordringar	15,2	15,8	15,2	15,8
Förutbetalda kostnader & upplupna intäkter	40,2	50,1	65,8	88,1
Upplupna skatteintäkter	16,3	15,6	21,7	15,9
Momsfordran	6,7	14,4	6,7	16,4
Fordran AFA Försäkring	12,3	0	12,3	0
Övriga kortfristiga fordringar	1,6	1,6	4,9	7,0
Summa kortfristiga fordringar	97,4	105,1	138,0	155,6
Not 16 Kassa och bank				
Kassa, bank och postgiro	0,1	0,0	59,5	46,1
Koncernkonto totalt	-5,0	21,7	-5,0	21,7
<i>Fördelat koncernkonto:</i>				
- Härnösands kommun	-16,0	0,6	-16,0	0,6
- Härnösand Energi & Miljö AB	12,8	18,9	12,8	18,9
- Härnösandshus AB	-5,2	2,3	-5,2	2,3
- Härnösand Näringsliv AB	0,1	0,2	0,1	0,2
- Technichus Mittsverige AB	3,0	-0,3	3,0	-0,3
- Invest i Härnösand AB	0,2	0,1	0,2	0,1
Summa kassa och bank	-4,9	21,7	54,5	67,7

Noter till balansräkningen

(mnkr)

	Kommun		Koncern	
	delår -15	helår -14	delår -15	helår -14
Not 17 Eget kapital				
Balanserat resultat	-203,1	-209,2	58,1	37,0
Periodens resultat	33,5	6,0	50,7	23,3
Utgående eget kapital	-169,6	-203,1	108,8	60,2
<i>Egna kapitalet består av</i>				
- anläggningsskapital	-69,1	-91,7	226,3	173,9
- rörelsekapital	-100,5	-111,4	-117,5	-113,7
Summa	-169,6	-203,1	108,8	60,2

Not 18 Avsättningar för pensioner

Härnösands kommun har sedan 2005 redovisat hela pensionsåtagandet som en avsättning i balansräkningen.

Härnösand kommun har sedan 2009 en del av pensionsåtagandet (personer som är födda tom 1942) tryggt i Mellersta Norrlands Pensionsstiftelse. Per 2015-08-31 är 209 mnkr tryggt och som minskar den totala förpliktelsen.

Avsatt för pensioner före 1998 (ansvarsförbindelse)

Ingående avsättning	653,0	691,7	653,0	691,7
Ränta- o basbeloppsuppräknig	9,8	6,9	9,8	6,9
Utbetalningar	-20,0	-31,6	-20,0	-31,6
Aktualisering	-4,5	-3,0	-4,5	-3,0
Bromsen	0	-3,4	0	-3,4
Gottgörelse pensionsstiftelsen	0	-12,2	0	-12,2
Övriga poster	0,8	4,6	0,8	4,6
<i>Utgående avsättning</i>	<i>639,2</i>	<i>653,0</i>	<i>639,2</i>	<i>653,0</i>
Löneskatt	155,1	158,4	155,1	158,4
Summa inkl löneskatt	794,3	811,4	794,3	811,4

Avsatt till pensioner exkl ÖK-SAP

Ingående avsättning	75,5	72,5	75,5	72,5
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,9	1,0	0,9	1,0
Utbetalningar	-2,3	-2,9	-2,3	-2,9
Intjänade	4,4	4,6	4,4	4,6
Övriga poster	0,0	0,2	0,0	0,2
<i>Utgående avsättning</i>	<i>78,5</i>	<i>75,4</i>	<i>78,5</i>	<i>75,4</i>
Löneskatt	19,0	18,3	19,0	18,3
Summa inkl löneskatt	97,5	93,7	97,5	93,7

Avsatt till pensioner ÖK-SAP

Ingående avsättning	1,0	0,9	1,0	0,9
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,0	0,0	0,0	0,0
Utbetalningar	-0,2	-0,4	-0,2	-0,4
Arbetstagare som pensionerats	0	0,1	0	0,1
Övriga poster	-0,0	0,3	-0,0	0,3
<i>Utgående avsättning</i>	<i>0,7</i>	<i>0,9</i>	<i>0,7</i>	<i>0,9</i>
Löneskatt	0,2	0,2	0,2	0,2
Summa inklusive löneskatt	0,9	1,2	0,9	1,2

Noter till balansräkningen

(mnkr)

	Kommun		Koncern	
	delår -15	helår -14	delår -15	helår -14
Avsättning pensioner för Räddningstjänsten				
Ingående avsättning	0	0	0	7,9
Årets avsättning	0	0	0	0,5
Årets utbetalning	0	0	0	-0,2
Ränte- och basbeloppsuppräknig	0	0	0	0,1
Övriga förändringar netto	0	0	0	0,0
<i>Utgående avsättning</i>	0	0	0	8,3
Löneskatt	0	0	0	0,1
Summa inklusive löneskatt	0	0	0	8,4
Avsättning pensioner	892,7	906,3	892,7	914,7
Pensionsstiftelse inkl löneskatt	-239,0	-251,2	-239,0	-251,2
Summa	653,7	655,2	653,7	663,5
Aktualiseringsgrad	88%	85%	88%	85%
Not 19 Andra avsättningar				
Lokala investeringsprogrammet (LIP)				
Ingående värde	1,5	1,5	1,5	1,5
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	1,5	1,5	1,5	1,5
Överenskommelser				
Ingående värde	1,6	0,0	1,6	0,0
Nya avsättningar	0,0	1,6	0,0	1,6
lanspråktaga avsättningar	-1,2	0,0	-1,2	0,0
Utgående avsättning	0,4	1,6	0,4	1,6
Individuella avtal				
Ingående värde	0,0	1,6	0,0	1,6
Ny avstättning	0,0	0,0	0,0	0,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	-1,6	0,0	-1,6
Utgående avsättning	0,0	0,0	0,0	0,0
Tvist Kastellskolan				
Ingående värde	1,0	0,0	1,0	0,0
Ny avstättning	0,0	1,0	0,0	1,0
lanspråktaga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående avsättning	1,0	1,0	1,0	1,0
Garantikostnader (AB Härnösandshus)				
Ingående värde	0	0	0,3	0,5
lanspråktaga avsättningar	0	0	0,0	-0,2
Utgående avsättning	0	0	0,0	0,3
Deponiyta 1 (Hemab)				
Ingående värde	0	0	12,8	9,6
Nya avsättningar	0	0	0,0	3,6
lanspråktaga avsättningar	0	0	0,0	-0,4
Utgående avsättning	0	0	12,8	12,8

Noter till balansräkningen

(mnkr)

	Kommun		Koncern	
	delår -15	helår -14	delår -15	helår -14
Deponiyta 2 (Hemab)				
Ingående värde	0	0	3,5	3,1
Nya avsättningar	0	0	0,0	0,4
Utgående avsättning	0	0	3,5	3,5
Vindkraft Vårdkasen (Hemab)				
Ingående värde	0	0	0,7	0,7
Nya avsättningar	0	0	0,0	0,0
lansspråktaga avsättningar	0	0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0	0	0,7	0,7
Fondering Vatten (Hemab)				
Ingående värde	0	0	2,0	0,0
Nya avsättningar	0	0	0,0	2,0
lansspråktaga avsättningar	0	0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0	0	2,0	2,0
Avsättning vattenskador (Hemab)				
Ingående värde	0	0	1,1	0,0
Nya avsättningar	0	0	0,0	1,1
lansspråktaga avsättningar	0	0	0,0	0,0
Utgående avsättning	0	0	1,1	1,1
Ingående värde avsättningar	4,1	3,1	24,6	17,0
Förändring	-1,2	1,0	-1,2	7,5
Summa utgående avsättning	2,9	4,1	23,4	24,6
Not 20 Långfristig skuld				
Lån i banker och kreditinstitut	100,0	50,0	1 141,1	1 080,5
Förutbetalda intäkter som regleras över fler år				
Investeringsbidrag	29,2	30,1	29,2	30,1
Återstående antal år (snitt)	22,4	22,4	22,4	22,4
Summa förutbetalda intäkter	29,2	30,1	29,2	30,1
Summa Långfristig skuld	129,2	80,1	1 170,3	1 110,6
Not 21 Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	15,8	9,7	35,0	31,4
Skulder inom koncernkontot	11,4	21,4	11,4	21,4
Leverantörsskulder	18,6	23,2	47,1	51,0
Personalen skatter, avgifter och löneavdrag	16,8	14,7	20,9	23,0
Semesterlöneskuld och upplupna löner	51,4	74,3	52,9	76,7
Årets pensioner avgiftsbestämd del inkl löneskatt	27,9	38,1	27,9	38,1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	51,3	56,9	100,1	100,7
Övriga kortfristiga skulder	0,0	0,0	1,9	2,5
Summa kortfristiga skulder	193,1	238,3	297,2	344,9

Noter till balansräkningen

(mnkr)

	Kommun		Koncern	
	delår -15	helår -14	delår -15	helår -14
Not 22 Borgensåtaganden				
Borgen i kommunala bolag	1 111,2	1 097,2	1 185,0	1 111,2
Borgensåtagande egna hem	0,9	0,9	0,9	0,9
Övriga förpliktelse	27,8	27,8	46,6	27,8
Summa borgensåtaganden	1 139,9	1 125,9	1 232,5	1 139,9
Not 23 Ansvarsförbindelser				
<i>Ingen ny bedömning per aug -15 är gjord.</i>				
<i>Ansvarsförbindelse per dec -14 kvarstår.</i>				
Tilläggsupplysning operationell leasing				
Prognos leasingavgifter inom 1 år	0,7	0,7	0,7	0,7
Prognos leasingavgifter senare än 1 år men inom 5 år	0,6	0,6	0,6	0,6
Prognos leasingavgifter senare än 5 år	0	0	0	0
Tilläggsupplysning hyresavtal längre än tre år				
Prognos hyresavgifter inom 1 år	155,2	155,2	155,2	155,2
Prognos hyresavgifter senare än 1 år men inom 5 år	557,6	557,6	557,6	557,6
Prognos hyresavgifter senare än 5 år	588,1	588,1	588,1	588,1
Summa ansvarsförbindelser	1302,2	1302,2	1302,2	1302,2

Nämndernas driftsredovisning utfall augusti 2015

(mnkr)	Intäkter Aug/15	Kostnader Aug/15	Netto- kostnad Aug/15	Budget Aug/15	Avvikelse Aug/15	Netto- kostnad Aug/14
Kommunstyrelse inkl KF	46,1	-141,1	-95,0	-112,0	17,1	-109,9
Arbetslivsnämnden	45,8	-70,7	-24,9	-28,9	4,0	-27,2
Samhällsnämnden	14,0	-112,3	-98,3	-105,0	6,7	-100,4
Skolnämnden	47,1	-387,8	-340,7	-343,8	3,1	-328,7
Socialnämnden	75,6	-435,1	-359,5	-353,7	-5,8	-341,0
Summa nämnder	228,6	-1 147,0	-918,4	-943,4	25,2	-907,2

Driftsredovisningen för kommunstyrelsen har justerats med förändringen av semesterlöneskulden, pensioner, upplupna timlöner samt fel budgeterad intern intäkt för kapitaltjänst

Nämndernas prognos helår 2015

(mnkr)	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnad	Budget	Prognos- tiserat utfall 2015
Kommunstyrelse inkl KF	133,2	-242,0	-108,8	-122,8	14,0
Arbetslivsnämnden	68,7	-109,2	-40,5	-43,5	3,0
Samhällsnämnden	23,8	-180,9	-157,1	-158,9	1,8
Skolnämnden	69,4	-590,6	-521,2	-516,7	-4,5
Socialnämnden	183,0	-712,5	-529,5	-529,1	-0,4
Summa nämnder	478,1	-1 835,2	-1 357,1	-1 371,0	13,9

Investeringsredovisning augusti 2015

(mnkr)	Inkomster aug -15	Utgifter aug -15	Netto	Budget 2015	Avvikelse budget	Prognos 2015
Kommunstyrelse	0,0	-42,8	-42,8	-46,0	3,2	-49,5
Arbetslivsnämnden	0,0	-0,5	-0,5		0,5	-0,9
Samhällsnämnden	0,0	-38,4	-38,4	-87,1	48,7	-85,5
Socialnämnden	0,0	-0,8	-0,8	-3,1	2,3	-3,1
Skolnämnden	0,0	0,0	0,0	-3,0	3,0	0,0
Summa	0,0	-82,5	-82,5	-140,2	57,7	-139,0

Revisorernas bedömning av delårsrapport 2015

Vi av fullmäktige utsedda revisorer har uppdraget att bedöma om resultatet i delårsrapport per 2015-08-31 är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Bedömningen avser mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning, såväl finansiella som för verksamheten.

Bedömningen är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen. Granskningen har utförts enligt god revisions- sed i kommunal verksamhet. Granskningens resultat presenteras i bifogad rapport.

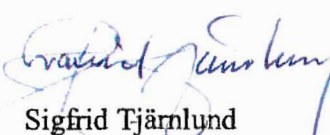
Vid vår granskning har vi särskilt iakttagit att kommunen inte beräknas nå det finansiella målet som svarar mot god ekonomisk hushållning. Verksamhetsmålen beräknas uppnås delvis.

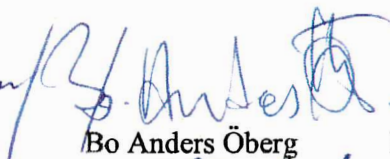
Revisorerna bedömer att:

- resultatet i delårsrapporten inte är förenligt med de finansiella mål fullmäktige beslutat om,
- de mål fullmäktige beslutat om för verksamheten nås till viss del.

Härnösand den 7 oktober 2015

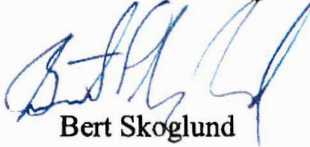
De förtroendevalda revisorerna i Härnösands kommun:

Sigfrid Tjärlund

Bo Anders Öberg

Ingrid Flodin

Peter Hasselborg

Bert Skoglund

Samuel Möller

Ann-Sofie Berglund

Monica Flodin

Karl Hultin

Härnösands
kommun